

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Človek in merila v novem gospodarskem sistemu

Na nedavnem občnem zboru Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju so največ govorili o uveljavljanju našega novega gospodarskega sistema in o odnosih med ljudmi. O teh stvareh je spregovoril tudi sekretar Okrajnega komiteja ZK tovariš Janko Rudolf. Zaradi aktualnosti tega vprašanja povzemamo iz njegovega izvajanja nekatere misli:

Nekaj besed bi povedal o problemih, o katerih ste tu govorili, in sicer o decentralizaciji delavnice in o delitvi na ekonomsko enote, o iskanju novih oblik in meril za ugotavljanje deleža posameznika pri skupnih naporih in o vprašanju, ki so življenjskega pomena za naš nadaljnji razvoj. Če bi ocenjevali ta problem kot nekaj, kar je samo sebi namen, potem bi seveda lahko zašli na stepi tih; lahko bi iskali samo obliko, pri tem pa bi morda dostikrat pozabili na vsebino, na osnovni smoter naših prizadevanj. Vemo, da se moderna znanost organizaciji proizvodnje v zadnjem času najresneje ukvarja s problemom človeka - proizvajalca in ga skuša na vse razne načine pridobiti kot subjekt v proizvodnem procesu. V našem socialističnem družbenem sistemu so vsi naši napori namenjeni zgolj človeku, njegovemu boljšemu življenju, zato da bi človek zaživel kot ustvarjalna osebnost. Razumljivo je, da zastarele teorije, ki puščajo v ozadju človeka, pri nas nimajo mesta. Strinjamo se s tem, da je organizacija proizvodnje tehnološkega procesa znanost, toda taka znanost, ki mora pri nas računati z družbenim položajem našega proizvajalca, kakršnega on ima; računati mora z njegovim ustvarjalno iniciativno in z njegovim družbenim položajem. Končno pa tudi vsaka organizacija zahteva sodelovanje tistih, ki organizaciji pripravljajo, če hočemo dobiti dobre ekonomske rezultate. Mislim, da moramo zastarela gledanja na to vprašanje čimprej odpraviti. Novejši napačni ideji so ljudje, ki so zelo daleč od eksaktnega organiziranja tehnoloških procesov. To so ljudje. To so ljudje, ki samo v starem stanju vidijo svoje komandne pozicije, kjer so neomejeni gospodarji nad podrejenimi v tehnološkem procesu. Tu pa že lahko govorimo o anarhiji, ki je rezultat večje ali manjše sposobnosti ali nesposobnosti posameznika. Zato seveda ni razloga, da bi se bal anarhije takrat ko bomo zavestno usmerjene proizvodnje vključili v upravljanje, v sodelovanje in tudi v nadaljnji razvoj same organizacije proizvodnje in tehnoloških procesov. Ne smemo imeti pomislekov; nasprotno, z odprtimi rokami moramo iskati pobude, ki jih je dovolj. Naša naloga je, da te pobude oživljamo, da jih organiziramo, ker nam bodo le tako dale tudi ekonomske rezultate.

Delo naj bo osnovno merilo V zvezi s tem je še eno vprašanje, ki se nanaša na delovanje javnih služb. To je vprašanje meril dela. Kapitalizem je imel eno merilo, in sicer - lastnino. Ocenjevali so po načelu: kolikor imaš, toliko večja. V socializmu pa je osnovno načelo: kolikšen delež si dal skupnim naporom, toliko od družbe prejemaš. To naj bo tudi materialno priznanje posamezniku za njegov družbeni položaj. To se pravi, delo - delež, ki ga posameznik vplaga k skupnim naporom, naj bo merilo za vrednotenje njegovega družbenega položaja. V proizvodnji imamo vrsto klasičnih meril za merjenje tega deleža. Vendar so ta

merila, ki naj adekvatno odražajo delež posameznika v skupnih naporih. Strinjamo se, naj vsak prejme adekvaten delež, skladno z njegovimi vloženimi naporimi. Naj bodo razpomi v mejah socialističnega pojmovanja. Toda, če se približamo temu vprašanju, ugotovimo, da nimamo ustreznih meril. Ker teh ni, so anomalije seveda logične in normalne. Toda s tem se ne smemo zadovoljiti. Ali lahko trdimo, da so norme, aktordi itd. preizkušena merila? Ne moremo! Iskati moramo nova kvalitativna merila.

Premajhna materialna osnova Če že govorimo o težavah pri uveljavljanju tega sistema, o merilih, ki jih poznamo, potem lahko ugotovimo samo to, da smo tu prišli do meje, ki smo jo danes sposobni doseči in da je treba ta sistem naprej razvijati. Enako velja tudi za naše gospodarske organizacije. Strinjamo se, da bi kakršnokoli forsiranje sprejemanja novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov lahko pomenilo, da bomo te stvari naredili bodisi formalno ali šablonsko. Ne moremo pa se odreči nestrpnosti v tem smislu, da s sedanjim stanjem nismo zadovoljni. Sedaj smo šele zaorali in področje, ki je popolnoma neobdelano, kjer imamo razen napotil klasičkov marksiizma samo lastne izkušnje. A na teh izkušnjah se učimo. Nestrpnost, ki se tu in tam včasih pojavlja, je tudi nekoliko nezdruživa. Ves ta proces moramo kanalizirati v proučevanje lastnih izkušenj vsakega posameznika kolektivno. Naši ljudje se morajo zave-

Sekretar OK ZK Kranj Janko Rudolf

Teden boja proti tuberkulozi

Ali ste na bližnjih vratih opazili kako na predavanju o tuberkulozi ste videli izobčeni lepaki Gre za teden boja proti tuberkulozi, ki ga organizira Jagoslovanski rdeči križ od 24. do 30. septembra. Med dvema vojnama je bilo približno 60 do 70 odstotkov smrtnih primerov posledice tuberkuloze. Znanost pa je tej bolezni krepko stopila na prste. K tem uspehom je treba pri nas pristiti še posebno tih, ki jo povzročata družba človekovega zdravju. Spričo takih uspehov se je umrljivost zmanjšala že za dobro polovico. Vendar je nismo doslej videli uspehov pri preprečevanju obolenosti. Prav letošnji fluorografiranje v našem okraju je med 26.103 pregledi odkrilo kar 203 novih obolenj za tuberkulozo, kar je dokaj presentno zdravstveno cente. Večina obolenih je med 30 in 39. letom starosti.

Ekonomska najnost nas sili Ne bi na tem mestu govoril o problemih samovolje in podobnih pojavih, ki jih je v našem okraju še zelo veliko, čeprav smo dosegli velik napredek. Se veliko je primerov, da imajo zaradi osebne zamere in ostančkov malomeščanske miselnosti posamezniki posledice - da so odpuščeni iz podjetja, da pridejo na slabše delovno mesto in podobno. To je ostanek, ki je najbolj tuj današnjemu socialističnemu družbenemu sistemu, v katerem bi morala biti dejansko načelna kritika, načelno medsebojno reševanje posameznih vprašanj nekaj, kar je normalno, kar je lastno našemu sistemu. To vprašanje sem namenoma obravnaval ostro, in sicer ne zato, ker bi bilo tega veliko, ampak zato, ker moramo s temi ostančki čimprej opraviti. Razumljivo pa je, da tam, kjer ni pravega sodelovanja, prostovoljne discipline, rešitve in hkrati tudi sproti odnosi, tudi ekonomski rezultati niso taki, kot bi bili lahko. Te pojave bi lahko podkrepil s posameznimi primeri, ki jih sami dobro poznate. Toraj ne samo spreminjen odnos do človeka, ne samo spreminjeni socialistični odnosi med ljudmi, ampak tudi sama ekonomska najnost nas sili, da s temi stvarmi čimprej prekinemo.

S seje okrajnega odbora Pionirskih iger Pred delom v zadnjih obdobjih PI

TREBA BO IZDELATI DOBRE DELOVNE PROGRAME IN OHRANITI ZBRANO GRADIVO

Kranj, 26. septembra (M. S.) - Na seji okrajnega odbora Pionirskih iger, ki je bila v Kranju večeraj popoldne, so člani tega odbora in predsedniki občinskih odborov PI govorili o doseganju delu v okviru te akcije in o delu v prihodnje. Sprejeli so več sklepov predvsem v zvezi z ureditvijo raznega gradiva, ki so ga zbrali pionirji. O prvem obdobju Pionirskih iger Moj kraj večeraj in o akciji gorenjskih pionirjev Spoznavaj svoj kraj v NOB smo že veliko pisali. Tedaj smo tudi ugotovili, da je prvo obdobje uspelo proti vsem pričakovanjem, saj so pionirji zbrali izredno veliko gradiva o narodno-ovobodilnem gibanju na Gorenjskem. Ker bi bila velika škoda, če bi se to gradivo sodej porazgubilo, so na ponedeljkovi seji sklenili, da ga bodo posebne komisije

pregledale. Najboljše prispevke bodo zbrali v zbornikih, ostalo pa ohranili na primernih mestih. Na seji so sprejeli sklep, da bodo pionirji še naprej zbirali fotografije o svojih krajih in kraje tudi sami slikali. S temi fotografijami bodo potem lahko uredili albume, ki bodo prikazovali razvoj posameznih krajev. Drugo in tretje obdobje Pionirskih iger Moj kraj danes in Moj kraj večeraj postavljata pred okrajni odbor PI in občinske odbore ter pred pionirje vrsto novih zahtevnih nalog. Za delo so že pripravljene prvi programi, vendar so na seji ugotovili, da niso dovolj konkretni, zato bo okrajni odbor Pionirskih iger pripravil pionirskim odborom, da svoje programe izpopolnijo. Pionirji se bodo morali dobro seznaniti s sedanjim dogajanjem v svojih krajih in s predvidenim razvojem.

Problem informacij na Gorenjskem

POSEBNI PLENUM OO SZDL O TISKU IN DRUGIH SREDSTVIH INFORMACIJ - NOV NAČIN UREJANJA GLASA

Na prvi seji po poletnih počitnicah, ki bo v petek, 29. septembra, bodo člani plenuma okrajnega odbora SZDL razpravljali predvsem o stanju tiska in drugih sredstev v okraju. Komisija za tisk je za sejo pripravila obsežno gradivo, ki vsestransko analizira podatke o razširjenosti posameznih listov, radia in televizije na Gorenjskem. Podatki so zelo zanimivi. In njih zvezo, da je v kranjskem okraju trenutno 30.884 radio aparatov oziroma da pride povprečno 1 radioaparati na 4,4 prebivalca. Največ radijskih sprejemnikov je na Bledu, kjer pride 1 radioaparati na 3,6 prebivalca, najmanj pa v Sorci, in sicer na 8,1 prebivalca 1 sprejemnik. TV sprejemnikov je v okraju že 773. Od časopisov se v okraju prodaja največ tednikov, saj kupi povprečno vsaka tretja družina po enega. Od posameznih časopisov je v okraju najbolj razširjen Glas, ki ga kupuje vsak 11. prebivalec, nato TT (na 12,5 prebivalca 1 izvod), Delo (na 20,7 prebivalca 1 izvod), od revij pa Naša žena (na 14,1 prebivalca 1 izvod), itd.

Vendar se člani plenuma ne bodo zadržali le ob ugotavljanju podatkov o razširjenosti vseh sredstev informacij v okraju, marveč bodo skušali na osnovi obsežnega gradiva predvsem ugotoviti, kaj bi bilo treba še storiti, da se izpopolni informativna služba v okraju. S tem v zvezi bodo še zlasti govorili o vsebini in načinu urejanja lokalnih glasil SZDL, ki so se v nekaterih občinah - zlasti v kranjski - v zadnjem času močno razširila. Razpravljali bodo tudi o vsebini, pomenu in namenu tovarniških listov, ki jih je trenutno v okraju (iskanih in električnih) kar 20. Zaradi velikega števila radijskih sprejemnikov - saj pride povprečno 1 radijski sprejemnik na 1 družino - bodo razpravljali tudi o možnostih za izgradnjo nekaterih lokalnih radijskih postaj v okraju.

O nekaterih spremembah v časopisni dejavnosti v okraju je razpravljala na svoji zadnji seji že Izvršni odbor Okrajnega odbora SZDL. Na tej seji je bil potrjen novi koncept urejanja Glasa, tako da bo odslej naš list redno na posrednih straneh objavljal vse pomembnejše novice iz vseh petih krajev v okraju. Na ta način bodo prebivalci v posameznih občinah sprotno seznanjeni z vsemi domašimi dogodki. Dosej so nekateri občinski odbori (Trzin, Skofja Loka) izdajali svoje liste, ki pa so izhajali štirinajstredno ali celo mesečno. Zato informacije v njih niso moge biti aktualne, razen tega pa je bil tak način obveščanja dosti dražji.

Domenija Stevilka Glasa je že urejena na osnovi priporočil z zadnje seje Izvršnega odbora, s tem, da bomo skušali v prihodnje časopis še bolj popestriti in izpopolniti. Odslej bo list izhajal tudi v povečanem obsegu.

S seje dvorane OLO Kranj

Polletni uspehi gospodarjenja so ugodni

Kranj, 26. septembra - Danes so se tu po parlamentarnih počitnicah spet zbrali odborniki obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Kranj. Na skupni seji so soglasno potrdili poročilo o delu Zavoda za prosvetno-pedagoško službo okraja Kranj in poročilo o realizaciji okrajnega družbenega plana v prvem polletju 1961. Na skupni seji so razrešili odbor za izgradnjo turističnega smučarskega centra na Velem polju in imenovali Boža Benedika za direktorja Zavoda za izgradnjo Velega polja.

K razpravi o poročilu dela Zavoda za prosvetno-pedagoško službo okraja Kranj se je javil samo eden. Ta je razpravljal o pouku na večernih šolah, predvsem na ekonomski srednji šoli, in o finanstranju oddelkov za odrasle. Poudaril je, da je pouk na večernih ESS precej nereden. Meni je, da se ta šola ne bi smela preveč razlikovati tako v učnem programu kakor tudi načinu pouka od redne šole. Prav tako je govoril

ob začetku pouka. Glede pripombe o finanstranju oddelkov za odrasle pa je tov. Zirkelbachova pripomnila, da je večina naših šol v bolj ali manj kritičnem finančnem položaju.

V razpravi o polletni realizaciji družbenega plana okraja Kranj v prvem polletju letošnjega leta je sodelovalo nekoliko več odbornikov. Razprava je pokazala, da so kljub materialnim pomanjkljivostim polletni rezultati gospodarjenja ugodni. To pa je v precejšnji meri zasloga prav novega gospodarskega sistema. P. J.

Kranj, 26. septembra - Danes dopoldne je bila v prostorih Občinskega sindikalnega sveta v Kranju seja predsedstva OSS Kranj. Na sestanku so razpravljali o zaključkih konference, o programu dela komisij in o nekaterih vprašanjih okrog delitve dohodka v gospodarskih organizacijah.

TOKRAT V SLIKI

Radovljica (M. S.) - Kmetjsko posestvo Poljče za žetev silazne koruze že nekaj let uporablja silokombajn, ki koruzo požanje, obenem pa jo tudi zreže in tako pripravi za siliranje. Zmogljivost silokombajna je zelo velika, saj lahko v enem dnevu pripravi skoraj 100 ton silazice. Letos so pri kmetijskem posestvu v Poljčah s to krmo posejali okoli 30 hektarov zemljišča. Foto: F. Perdan

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

Matija Verdnik — Tomaž

28. septembra 1916 je bil na Jesenicah rojen Matija Verdnik-Tomaž. Ze z 18 leti starosti je postal član SKOJ in leto kasneje član KPS. Bil je ves vnet za revolucionarno gibanje in zelo sposoben organizator. Zato je postal tudi sekretar SKOJ v Zelenjeh. Bil je preganjan od jugoslovanskih režimov in od okupatorja. Kot ilegalac je v dolini vodil politično gibanje. Na njegovo željo so ga premestili onstran Karavank — med koroške Slovence. V Rožni dolini je organiziral odbore OF in pripravil teren za partizanske akcije. Ob napadu na štab Zapadno-koroškega odreda v februarju 1944 je bil ranjen, izkrcaval je in umrl. Pokopan je v Stevčah na Koroškem. Zaradi izrednih zaslug pri organizaciji osvobodilnega gibanja in oboževanega upora in še posebno zaradi njegovih naporov za sožitje obeh narodnosti na Koroškem je bil proglašen za narodnega heroja.

V Poljanski dolini

Nekega dne v septembru 1941 je bilo drugo posvetovanje vseh aktivistov iz Poljanske doline. Zbrali so se pri kmetu Krivarju na Krivem brdu. Razpravljali so o odnosu prebivalstva do oboževanega

upora v tej dolini in o osvobodilnem gibanju sploh. Na osnovi zaključkov tega posvetovanja je za tem dobila Druga kranjska četa nalogo, da se premesti iz Selške v Poljansko dolino in tam pripravi močnejši za splošno vstajo, kar je potem prišlo do izraza zlasti v decembrskih dogodkih.

I. internacionala

28. septembra 1884 je bila v Londonu ustanovljena Mednarodna zveza delavcev, znana pod imenom I. internacionala. Glavni pobudnik in voditelj te organizacije je bil utemeljitelj znanstvenega socializma Karl Marx. Njegovo najbolj znano delo so tri knjige — Kapitala —, ki so še danes osrednje napotilo za revolucionarno gibanje.

Ljudje in dogodki

Merline naprave so pokazale manjši premik v odnosih med Vzhodom in Zahodom, ki kaže, da po pripravi fopništva — naposled le stopamo v obdobje pogajanj in pripravljajna temeljev za pogajanja o vseh najvažnejših mednarodnih vprašanjih. — Uvodni koraki, ki so jih prejšnji teden napravili v Moskvi in v Washingtonu, so vzbudili pozornost sprčo splošnega sveta, da nobena stran ne želi iskati rešitve v vojni. Stališča obeh nasprotnikov so se nekoliko omilila in prihodnost ni več v takni meri negotova kot je bila v začetku berlinske krize. Za precejšnjo razjasnitev stališč imajo razgovor bivšega predsednika francoske vlade Paula Reynauda, ki se je v Moskvi nekaj ur med štirimi očmi pogovarjal s Hruščevom in se v Parizu vrnil z »ruskimi vrednostnimi papirji«. Z mirnejšim nasmehom se je iz Moskve vrnil tudi nekdanji prvi

Zboljšanje odnosov?

mož Atlantske zveze Spaak, ki je v dobri telefonski zvezi z Belom hišo.

Hruščev je ob neki priložnosti takole označil sedanji spor okoli Berlina. »Dva milijona in dve sto tisoč prebivalcev Berlina je kapljica vode, ki ne more premakniti enega od obeh krožnikov na tehtnici.« Ravnotežo na berlinski tehtnici bo moč ohraniti samo s pripravljenostjo za pametne in dobro pripravljene razgovore, nikakor pa ne s kopičenjem orožja in vojaškimi okrepitvami na eni in na drugi strani Brandenburških vrat. Zakaj ravnotežja v pogojih »krvavega obračuna« ne more biti.

Najvažnejše je vsekakor dejstvo, da sta zunanja ministra obeh največjih držav na svetu, ameriški državni sekretar Dean Rusk in sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, na sedežu Združenih narodov že navezala

silike, kjer pripravljata teren za pomembne razgovore. Mnogi opazovali se sprašujejo, če se s štirimi in pol urnim razgovorom že niso začela pogajanja. S tem vse skrbi glede resnosti trenutnega mednarodnega položaja še niso odstranjene, zlasti ker v dosedanjih izjavah primanjkuje pobud po katerih bi se lahko ravnali za okroglo mizo. Počak do sedanjih priprav kaže, da bo nujno potrebno razgovore pripraviti s skrbnimi proučevanji.

Vedno bolj namreč dozoreva spoznanje, da preko zgodovinskih dejstev in nasledstva zadnje vojne ni mogoče preskakovati. V zahodnih glavnih mestih so začeli treznejše gledati na to dejstvo in poluradno se širijo glasovi, da je z dvema Nemčijama treba računati.

Povsod na svetu, razen v Parizu so prišli do prepričanja, da so razgovori neodložljivi, zato

ne gre precejevati de Gaullovo nasprotovanje, ki hoče prizadevanja v tej smeri zavirati in zavlačevati. Generalu najbrž ne gre v račun, da bi onstran Atlantika odločali o usodi Evrope in da bi o vprašanjih, ki se življenjsko tičejo Francije in Evrope, razpravljali dve skoraj evropski državi, Rusji in Američani. Spričo tega je de Gaullova trma, ki se razen svoje veličnosti nima z ničemer postaviti, zaskrbnjujoča ne za mir in vojno, pač pa za ugled Francije in francoskega poglavarja.

Bonnski voljaki postajajo zaradi razlik v zahodnem zavezniškem kar brez glave. Ne samo, da ne vedo, koga naj podpirajo in za koga naj se opredelijo, ali za de Gaullovo nepopolnopravno ali pa za anglo-ameriško zmernost, ki več objublja in tudi več žrtvuje, ampak postajajo v svojih političnih dejanjih vedno bolj otročji.

Urbanistična podoba Kranja Premajhna materialna osnova

SE BO V PRIHODNIH LETIH MOČNO SPREMENILA

Prvi program za urbanistični načrt Kranja je bil zasnovan leta 1954, hkrati pa je bil izdelan generalni urbanistični načrt mesta s prometno mrežo. Spričo naglega razvoja po vojni pa so se na pod-

ročju urbanizma pojavila nekatera neorazmerja. Industrija je namreč pritegnila v mesto nove proizvajalne sile in neproporcionalno investiranje na škodo stanovanjske in komunalne izgradnje je povzročilo dokaj težaven urbanističen problem. Gradbeni organi so se tako srečali z neodložljivim vprašanjem: kako vkladati nastala neorazmerja in odpraviti pomanjkljivosti v urbanističnem načrtu.

Obstoječi načrt je zato zahteval temeljito revizijo — korekture in dopolnitve, kar velja tudi za prometno mrežo. Oboje bo končano do konca leta. Ker pa urbanizacija ni samo stvar arhitektov in gradbenih organov, temveč so pri tem neposredno zainteresirani vsi občani, bodo načrt in prometno mrežo obravnavali tudi na zborih volivcev. Zda pa si oglejmo, kaj nam obeta načrt po korigiranem in dopoljenem urbanističnem načrtu v prihodnjih letih.

Težiče gradenj — tu so mišljeni predvsem stanovanjski objekti — bo posej na Planini, in sicer na

domom in bloki tovarne Iskra. To lokacijo so izbrali predvsem zaradi novega mosta, ki bo po najkrajši poti spajal Planino z mestnim centrom. Zazidalne površine na Zlatem polju in ob Golniški cesti pa bodo v prihodnje izven zazidalnega načrta. Z gradnjami na Planini bodo začeli 1963. leta.

Po novem urbanističnem načrtu bo tudi središče Kranja ob vrhu Jelenovega klanca doživelo v prihodnjih letih spremembe. Porušili bodo Rosovo hišo in ves kompleks vključno z Rohmanovo hišo. Enaka usoda bo doletela tudi dvorišni del Stare pošte in Gorjančeve hiše. Na teh površinah bodo zgrajeni trgovsko hišo in zvezno dvorano — vsekakor dva zelo velika objekta. O podrobnostih teh dveh gradenj bomo spregovorili kdaj pozneje. Ti gradnji pa ništa stvar daljne prihodnosti, temveč je uresničenje zelo blizu. O tem lahko priča razpis natečaja za zazidalni načrt tega področja, ki bo objavljen že v prihodnji mesec.

Hkrati z urbanističnim načrtom pripravljajo tudi projekt za ureditev starega dela mesta, ki naj bi ohranil vse arhitektonske značilnosti preteklega časa, brez vseh modernizacij. Nekaterim stavbam, ki so medtem doživle adaptacijo z modernimi oblikami, bo vrnjena prvotna podoba.

(Nadaljevanje s 1. strani)

imeli delavski sveti v naših podjetjih pred 10 leti, pa lahko upotimo, da so imeli še manj. Vendar smo prišli do tega, da se ne zadovoljujemo več s tem, da imajo materialno osnovo centralni delavski sveti, marveč bi jih morali imeti vsak delavec. Toda to je proces, v katerem je potrebno mnogo preprečevati ljudi, da bi stvar pravilna. Kjer tega preprečanja ne bi bilo, tam tudi ne more biti napredka. Tuji v današnjih časih, ko že govorimo o plačevanju po učinku, zahteva socializem veliko idealizma. S tem ustvarjamo take pogoje, da bo vsak dobil to, kar mu pripada. Prav nič ni hudo, ker se vsak dan sliši, da je današnji čas skromen, ciaziral človeka, da vsak išče honorarno zaposlitev in podobno. Te težnje; težnja po napredku, težnja po izboljšanju življenjskih pogojev itd. pa je tisto, kar je v vsej zgodovini bila, da tako rečem, »babica« vsega napredka. Brez materialne zainteresiranosti ni napredka. Mi pa smo v dobrih letih naredili tak napredek, da danes že govorijo o jugoslovanskem čudežu in ne več o eksperimentu. Imamo vse pogoje, da ta proces še pospešimo. Zdi se mi, da nam morajo biti prvi v sedanji uspehi moralna moč nadaljnje zavestne in organizirane napore.

Občinsko posojilo

Družbene organizacije na območju tržiške komunne so brez prostorov, v katerih bi se lahko sestajali njeni člani. Klubskega življenja skoraj ni, kjer pa že imajo prostor za klub, nimajo sredstev, da bi ga opremili. Iz občinskega proračuna pa tudi v prehodnje ne morejo pričakovati dotacij v tolikšnih vsotah, da bi lahko rešili ta problem. To je razumljivo, ker so sredstva potrebna za dograditev pomembnih objektov, kot sta zdravstveni dom in nova šola. Vse večji problem je, kako bi zadovoljili prebivalce tržiške komunne, ki hočejo aktivno delati v prostem času na raznih

področjih, predvsem pa so potrebni razvedrila.

Prav o tem problemu je že julija letos razpravljala občinska plenarna SZDL in takrat »di sprejel sklep o ustanovitvi komisije za vpis občinskega posojila. Kako pa bi organizirali delo komisije, so se pogovorili včeraj.

Gre za to, da bi sleherni občan ali gospodarska organizacija prostovoljno za dobo petih let posodilo toliko sredstev, kolikor je pač v njegovih močeh. In čim več bi bilo zbranih teh sredstev, toliko prej bi lahko rešili nekatere probleme, ki ovirajo dejavnost družbenih organizacij.

B. F. zazidalni površini med Novim

O delu Občinske športne zveze na Jesenicah

Na Jesenicah 17 milijonov

ZA TELESNOVZGOJNO DEJAVNOST

Občinsko športno zvezo so na Jesenicah ustanovili že 1. aprila letoš, toča ta občinski športni organ je dolezel na Jesenicah le životari, ker se ni imel točno opredeljenih nalog.

S 1. septembrom so zaposlili pri Občinski športni zvezi na Jesenicah stalnega tehničnega sekretarja, ki bo v približno dveh mesecih izdelal analizo o trenutnem stanju telesne vzgoje v jeseniški občini. Sveda bodo pri tej analizi pomagali tudi ostali člani odbora OSZ.

Ko bodo dobili jasno sliko, koliko ljudi je sploh vključenih v telesnovzgojne organizacije s področja jeseniške občine, bodo lahko tudi bolj smotno delili sredstva posameznim telesnovzgojnim organizacijam. Dolezel je bilo prav pri delitvi sredstev največ težav. Pojavljala so se namreč neorazmerja, ker je eden dobil precej več kot drugi. Sedaj pa bo prav Občinska športna zveza to vskladila.

Po netočnih podatkih dela sedaj na področju jeseniške občine

okoli 22 športnih društev in klubov ter SD »Jesenice« s svojimi 13 klubi. Računajo, da bodo imeli za športno dejavnost na razpolago pri OSZ okoli 17 milijonov dinarjev. Menijo, da bodo ta sredstva odločno premajhna, da bi bili vsi zadovoljni. Za področje s 40 državnimi reprezentanti iz različnih športnih panog je potrebno precej več sredstev.

Tega problema se športni delavci na Jesenicah ne bojijo preveč. Menijo, da je glavno, da so bodo vsa sredstva, ki so namenjena za šport, stekala v OSZ, od tam pa jih bodo zares smotno delili med športne organizacije.

M. Zivkovič

Nov zdravstveni dom na Jesenicah

Jesenice (M. Z.) — Potreba po novem zdravstvenem domu na Jesenicah je vsak dan večja. Sedanje ambulante so raztresene po vseh Jesenicah in je s tem delo precej ovirano.

Toda za zdravstveno službo na

Jesenicah se obetajo lepši časi. Pred kratkim so začeli z gradnjo temeljev za nov zdravstveni dom v naselju Plavž nasproti stolpnice. Računajo, da bo zdravstveni dom gotovo do 1963. leta. Zanj bodo porabili okoli 400 milijonov dinarjev.

GOSPODARSKE VESTI

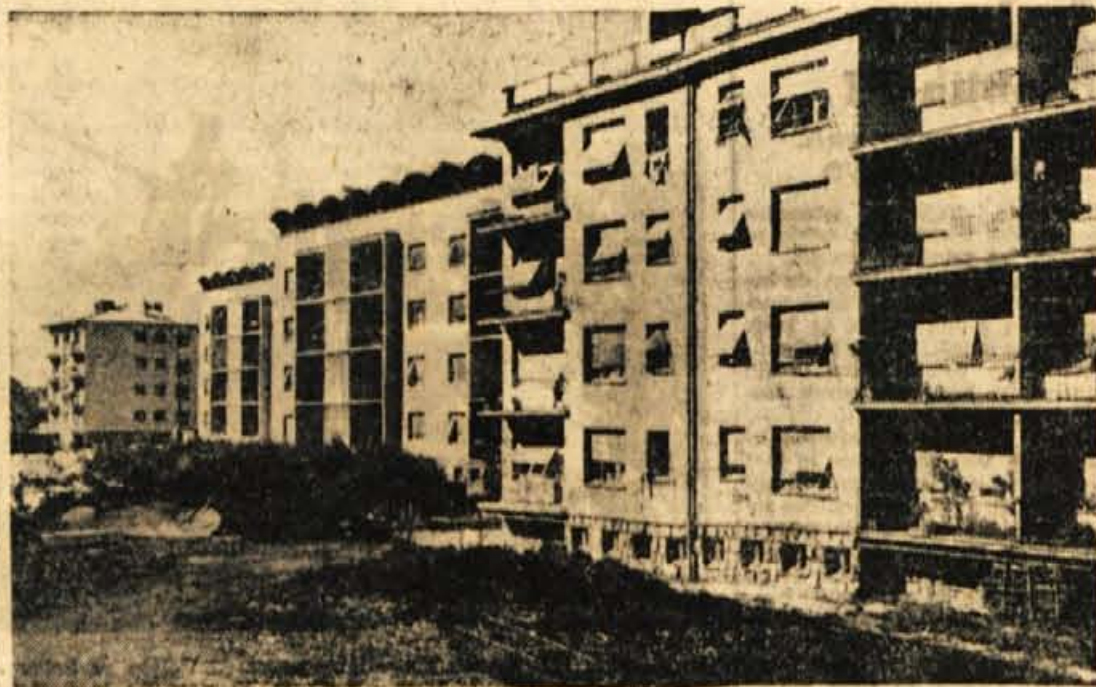
V Tekstilindusu Kranj izdelujejo česano oziroma počesano prejo. V začetku avgusta so pričeli v predlinici tovarne Tekstilindus Kranj izdelovati tudi česano in počesano prejo. Proizvodnja tovrstne preje je za to tekstilno podjetje pomembna tako z ekonomske kakor tudi proizvodne strani. Potrebe svoje tkalnice bodo v Tekstilindusu krili z lastno proizvodnjo.

Največji proizvodni uspeh v zgodovini jeseniške martinare. V avgustu so v jeseniški martinari dosegli največjo mesečno proizvodnjo — 30.000 ton. To je največji proizvodni uspeh v zgodovini jeseniške martinare.

Aprila prihodnje leto bo prvi sejem »Alpe-Adria«. Prihodnje pomlad bo Gospodarsko razstavišče v Ljubljani prvič organiziralo sejem »Alpe-Adria«. Sejem bo specializirana razstava izdelkov, ki jih izdelujejo jugoslovanska, avstrijska in italijanska podjetja. Namen tega sejma je, da se pozivi blagovna izmenjava med avstrijskimi in italijanskimi območji, ki mejijo na našo državo. Sejem bodo prirejali vsako leto, 1.600 ton svinec iz litjskega rudnika. V soboto je pričela obratovati v Sitarjevo pri Litiji nova flotacija svinec. V novi flotaciji bodo izločili iz rude svinec koncentrat in ga pošiljali v Mežico, kjer bodo iz njega pridobivali čisti svinec. Strokovnjaki menijo, da bodo na ta način pridobili letno 1800 ton svinec.

Iskra-tovarna rekonj in signalno-varnostnih naprav (litva)

TELA) bo izdelovala tudi avtomatične signalno-varnostne naprave. Delovni kolektiv omenjenega podjetja je osvojil proizvednjo novih električnih naprav, med njimi tudi avtomatične signalno-varnostne naprave za urejanje prometa.

Novi stanovanjski bloki na Plavžu na Jesenicah

GLAS BRALCEV

ALI JE TO POTREBNO?

Vprašanje, ki ga načeljam, bo mogoče pri tistih, ki so jim te vrstice namenjene, povzročilo negotovanje, češ da sovistično ocenjujem zadevo, ki bi je mogoče zares ne bilo vredno omenjati, če ne bi bil prizadet naš nacionalni ponos.

V mislih imam nekatere nepravilnosti, ki se dogajajo verjetno bolj iz površnosti in zaradi preimajhne čuta odgovornosti do našega jezika, kulture in družbene stvarnosti kot namernega, premišljenega hotenja.

Letošnje poletje sem bil čisto neljubo presenečen, ko sem v naših turističnih krajih vzdolž jadranske obale pa tudi v Slovenskem Primorju naletel na gostince, ki pozabljajo, da je treba s tuji postopati steer vljudno, nikakor pa ne smenjeko. Resnici na ljubo je treba povedati, da takšnih primerov ni mnogo, so pa še in zato tembolj boleči za naše počteno in zavedno ljudi, ki morajo takšne stvari opazovati. Bil bi zares že skrajni čas, da vsi naši ljudje, ki imajo kakršnokoli službeni ali privatni opravke s tuji, s takšno prakso prenehajo.

Urejevanje cest, trgov in pločnikov

Jesenice (M. Z.) — Poseben problem predstavlja na Jesenicah urejevanje cest, trgov in pločnikov. Za ta namen so v prvih osmih mesecih letos porabili že 75 milijonov dinarjev. Od tega so največ porabili za ceste na Jesenicah, za katero je bilo potrebno 130 milijonov dinarjev. Pisanih je le 70 milijonov dinarjev. Prav zaradi omejitve sredstev ni na razpolago dovolj denarja za vsa planirana dela, kot je bilo to predvideno v družbenem načrtu. Prav tako še niso pričeli z urejanjem Tomšičeve in Tavčarjeve ceste. 2 deli na Tavčarjevi cesti bodo pričeli že v prihodnjih dneh, medtem ko je vprašanje ureditve Tomšičeve ceste prav tako aktualno in jo bodo začeli še letos preurejati. Popravljanje Čufarjeve ceste in ceste na Blejsko Dobravo bo kmalu dobila precej večji pomen in sicer zaradi premenitve pokopališča na Blejsko Dobravo. Ko bo dograjen most na Javorniku, bodo vse promet do pokopališča proumerili preko mosta.

GLAS BRALCEV

Poznan mi je primer, ko je nekdo starček v Ljubljani, ki je star zavoden Slovenec in pri znanosti priljubljen kot velik šaljivec, obstal na pločniku in po nemiho sam sebi godrnjal, da se ne upa prečkati ceste. Službojuči milicnik — prometnik, ki je slišal šaljivčeve tožbe, pa je v dobri veri, da ima opravka z Nemcem, pristopil k njemu, in ga v nemškem jeziku vljudno povabil, da ga bo sprejel čez cesto. Ko sta dosegla nasprotni pločnik, pa se je hudomušno starček zamejal in dejal:

»Priščno se vam zahvalim za pomoč. Saj nisem Nemec! Slovenec sem! Videl sem, da mi boste pomagali brez nevarnosti pri čez cesto, ker ste vljudni do tuji. Ampak povejte mi, ali bi mi pomagali prav tako, če bi se posrednik pridušal, da ne morem čez cesto zaradi teh vrazilih rogov, ki jih je vsak dan več in ogrožajo življenje pešcev!«

»Prav tako,« se je nasmehnil milicnik, ki starčku ni znal odgovoriti. »Vseeno mi je, ali pomagamo domačemu človeku ali tuji, če je pomoči potreben. Takšna je naša službena in človeška dolžnost.« Ta prometnik vsekakor ravna prav.

Mučil pa me še eno vprašanje in sicer, če je zares potrebno, da takšno vneto lanstrati v slovenski svet nemške popevke, ki čisto nimajo nič skupnega z glasbeno umetnostjo. Vsega obsojanja namreč vredno dejstvo, da zadnji čas po naših kino dvoranah pred prodajalnem filmov vrte plošče s tako imenovano glasbo, ki ojačana preko zvočnikov vsiljuje hrup in in le preveč smotnja na naše nemake okupacije, ko so ocaleni in okornjeni hitlerjevski rasisti zastraševali s svojimi koracničnimi naše ljudi. Takša glasba bi morala že zaradi teh bridkih spominov izginiti s programa zabavne glasbe pred pričetkom vsake filmske predstave.

Nikakor ni potrebno, da bi nas zabavale nemške koracnice, pa naj je besedilo teh popevk tudi naj drugačno, kot je bilo tisto, ki so Nemci tulili po naših krajih med okupacijo! Ni nam potrebna takšna zabava, ker je za vedno ljudje, ki so prisiljeni poslušati takšno »zabavno« glasbo, takšna brezbržnost posređovalcev nemških popevk šaljiva, saj žali naš nacionalni ponos. Lojze Zapeta

Radovljška KOMUNA

Proizvodno podjetje PIONIR v Bohinjski Bistrici

Učenci naj spoznajo proizvodnjo in upravljanje

IZDELOVALI BODO ŠOLSKO OPREMO, UČILA IN OPREMO ZA EKSPERIMENTALNI POUK

V osnovni šoli v Bohinjski Bistrici sem nameravala povprašati, če so za delo šolske zadruge v letošnjem šolskem letu pripravili kakšne posebne načrte. Tovarš Fister, upravitelj te šole, me je presenetil z izrednim in edinstvenim konceptom novega pionirskega proizvodnega podjetja, ki bo v najkrajšem času zaživelo v okviru te šole. Naj kar takoj omenim, da ima nekaj podobnega le ena zagrebških osnovnih šol in bo tako Bohinjsko pionirsko podjetje drugo v Jugoslaviji.

Podjetje Pionir bo imelo mizarstvo delavnico, v kateri bodo delali učenci sedmih in osmih razredov po 2 uri tedensko. Podjetje bodo upravljali pionirji sami, saj bodo iz svoje srede izvolili upravni odbor, delavski svet, upravnik

in druge potrebne organe. »Le tako bo pri njih zares mogoče vzbu- diti zanimanje za delavsko samo- upravljanje in za procese proiz- vodnje, ko bodo sami pri tem so- delovali,« meni tovarš Fister. (Prepričana sem, da je izredna zamisel o organizaciji tega podjetja njegova, čeprav sam o tem prav nič ne pove).

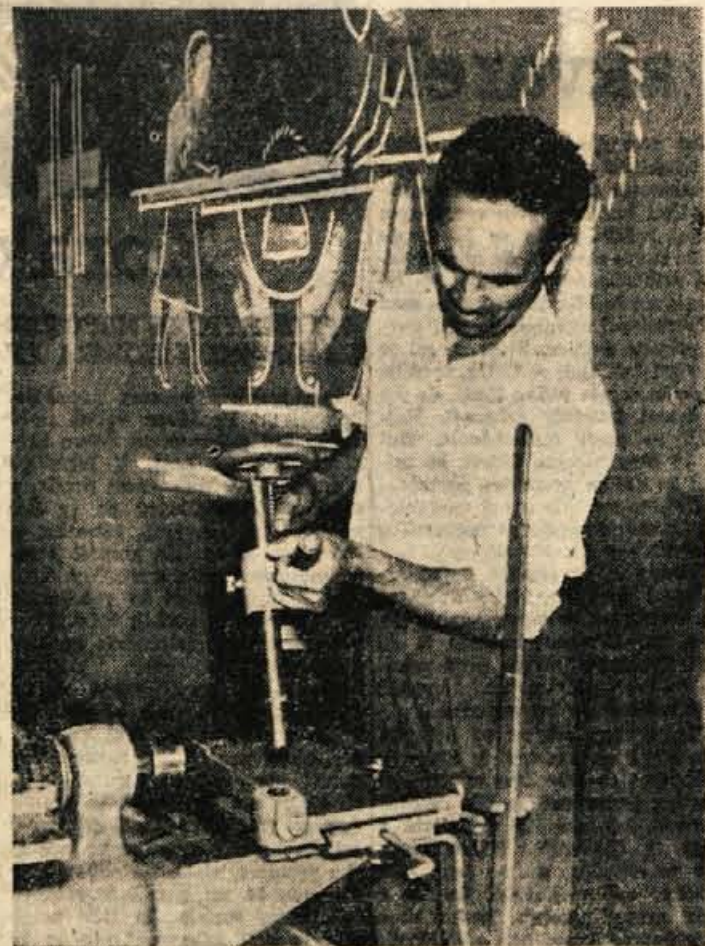
V mizarstvu delavnici bo pionir- jem pomagal mizarstvo mojster Martin Znidar, ki že dalj časa zelo požitnovalno pripravlja potreb- no orodje in naprave, pri admini- straciji pa jim bo svetovala Fran- ka Fajfarjeva. Pionirji bodo od časa do časa menjavali delovna mesta in razne zadolžitve, da bodo tako lahko kar najbolje spoznali gospodarjenje podjetja.

Marsikdo bi utegnil pomisliti,

da bo šlo v tem podjetju bolj za igranje kot pa za pravo proiz- vodnjo. Zato naj navedem še predmete, ki jih nameravajo tu izdelovati. Ker so imeli doslej v okviru pionirske zadruge tehnični odsek in so si tako že ustvarili določeni sloves, jih čaka naročilo za 100 flanelografov in 10 peskov- nikov. Izdelati nameravajo tudi šolske mizice in stolčke za svojo šolo ter opremo za eksperimen- talni pouk fizike, kemije in bio- logije. Menijo, da bodo s tako opremo in raznimi učili pomagali tudi ostalim bohinjskim šolam. — Potrebna obratna sredstva jim za- gotavlja predvsem šolski gozd, iz katerega bodo dobili potreben les.

Ceprav v podjetju Pionir še ni- so začeli z delom, bi bilo o njem mogoče napisati še marsikaj za- nimivega. Vendar prihranimo ne- kaj tega za poznejši čas, ko bomo že lahko govorili o prvih gospo- darskih uspehih. Le-ti, to sem pre- pričana, ne bodo izostali.

Obenem bo na šoli v Bohinjski Bistrici še naprej tudi šolska za- druga, pri kateri bodo delali učenci 4. in 5. razredov. M. S.

Bohinjska Bistrica (M. S.) — Mizar Martin Znidar se je požitnovalno zavzel za to, da bo mizarstvo delavnica novega podjetja Pionir res dobro opremljena in v svojem prostem času za to delavnico naredil skobelni stroj s krožno žago in vrtilno glavo. Ceprav so njegovi prejemki odmerjeni le za osemurni delavnik, ga je mogoče najti v delavnici prav ob vsakem času: od jutra do večera. Še nekaj dni in v delavnico bo prišla prva skupina učencev. Skupaj z mojstrom se bodo spoprijeli s prvimi nalozami. Foto: F. Perdan

Kaj je z vodovodom

Podbrezje (R. C.) — Pred krat- kim so na soji KO v Podbrezjah govorili tudi o gradnji vodovoda. Z gradnjo so namreč prenehali, čeprav je le-ta napeljana skoraj do Srednje vasi. Vodovod je postal zlasti potreben za tamkajšnje zbiralnico mleka in posvetva kme- tijske zadruge. Da bi stvar pre- maknili z mrtve točke, so izvolili posebno komisijo, ki bo skušala rešiti zadevo z vodovodom. Govo- rili so tudi o kanalizaciji ob cesti I. reda v naselju. Uprava za ceste je že pred časom obljubila, da bo uredila občasno kanalizacijo v Podbrezjah.

Kaj bo z vrtcem?

Bohinjska Bistrica (M. S.) — V Bohinjski Bistrici so o bšoi ure- diti prijetne prostore za vzgojno varstveno ustanovo, v katero bi vsak dan lahko prihajalo 35 do 40 otrok. Vendar je letos prijavi- lenih le 15 otrok in zato vrtec ver- jetno sploh ne bo odprt.

Sicer je tudi v Bohinjski B- strici veliko zaposlenih mater — vendar ima večina v svojem go- spodinjstvu tudi morda, ki skr- bijo za otroke med njihovo odsot- nostjo. Za varstvo otroka bi starši plačevali le 500 dinarjev, za dopol- dansko malico pa še 200 dinarjev mesečno. Ta prispevek je res iz- redno nizek, zato je nerazumljivo, da nekateri starši menda prav za- zaradi varčevanja ne pošiljajo otrok v vrtce.

Prpriave na novo delitev dohodka v tovarni Plamen

Osnova - proizvedena količina

Dobre tri mesece je, kar smo pisali o prvih poizkusih novega načina razdeljevanja osebnih do- hodkov v tovarni vijakov Plamen iz Kroke. Članji kolektiva so se te- z razdeljevanja dohodkov v prihod- naj zedinili, da z novo delitvijo do- hodkov polkrajnjaj najprej v no- vemu obratu in tako dobijo dovolj izkušen in trdno osnovo za sestav- vo pravilnika o delitvi osebnih do- hodkov za vse člane kolektiva.

Večmesečne izkušnje so poka- zale, da je bistvo poskusnega pra- vilnika dobro, zato bodo njegove osnove uporabili tudi pri razdelje- vanju osebnih dohodkov v prihod- ni. Posebna komisija sedaj izde- luje analize delovnih mest; od teh analiz so v veliki meri odvisni dobri notranji odnosi v podjetju. Ceprav smo o nekaterih osnovah poskusnega pravilnika že pisali, naj v ilustracijo navedem nekaj njegovih značilnosti. Zasluge de- lavca je odvisen od količine proiz- vodov, ki jih v svojem delov- nem času izdela. Na poseben način je stimuliran za to, da ne izdeluje deformiranih oziroma neuporabnih

izdelkov, saj se pri prvih njegov zaslužek zmanjša za polovico, drugi pa sploh niso plačani. Pri plačilu ne upoštevajo rednih za- slujev zaradi čiščenja in popravila strojev, zato pa so kot normativ vzeli le 60 odstotkov maksimalne tehnične zmogljivosti stroja. Če delavec zaradi svojih sposobnosti izkoristi stroj 70-odstotno ali celo 80-odstotno, je za to še posebej nagradjen. Naj polkrajnjaj to razlo- žiti na preprostem primeru: če je normativ delavca pri stroju 60 vi- jakov, za katere dobi po 2 dinarja, S tem je dana dobra stimulacija za iskanje najboljših načinov or- ganizacije dela. Medtem ko dolo- čanje normativov na delovnih me- stih z novimi stroji ni pretežno, pa ima komisija več težav pri ana- liziranju delovnih mest pri starih strojih. Kljub temu vse kaže, da bo novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov pripravljen najkas- neje do konca tega leta.

Obenem pripravljajo tudi pravil- nik o delitvi čistega dohodka. Či- stji dohodek tovarne Plamen se sed- aj deli na osebne dohodke in ak- cije v razmerju 55 : 45.

Pričetek pouka v gostinskem šolskem centru

Bled, (M. S.) — V Gostinskem šolskem centru na Bledu se bo pričel pouk 4. oktobra. Drugi letnik oddelka za kuharstvo in oddelka za strežbo bo letos obiskovalo 46 golemcev, v prvi letnik pa se jih je prijavilo 43.

Razvseljivo je, da se je za po- klje gostinskega delavca odločil tudi več mladink in mladincev z Gorenjske, ko so do sedaj gostin- ske šole obiskovali predvsem ml- adenci iz pasivnih krajev Slovenije.

Loški DELAVEC

Danes seja ObLO Škofja Loka

Obširen dnevni red

Škofja Loka, 27. septembra (J. P.) — Za danes popoldne je napove- dana četrta seja začasnega Občin- skega ljudskega odbora Šk. Loka. Na skupni seji obeh zborov bodo razpravljali o poročilu o gospodar- jenju v tovarni NIKO Železniki ter imenovali upravni odbor, ki bo razpolagal z občinsko rezervno gos- podarskih organizacij.

Dnevni red ločenih sej je zelo obširen. Odborniki bodo med drug- im razpravljali tudi o predlogu odloka o uvedbi kanalske pristoj- bine na območju škofjeloške kom- mune. Omenjeni predlog je ObLO Škofja Loka že obravnaval na eni izmed prejšnjih sej. Vendar je razprava na tej seji pokazala, da je treba proučiti še nekatera vpra- šanja. Predloge odbornikov je svet za komunalne zadeve in urbaniz- zem upošteval pri sestavi novega osnutka odloka o kanalski pristoj- bini.

Na današnji seji bo svet za ko- munalne zadeve in urbanizem predlagal ljudskemu odboru tudi področja, za katera bi bilo potreb- no izdelati urbanistične načrte. Ti so namreč predvsem v nekaterih krajih nujno potrebni zaradi smot- rnega razporejanja gradenj.

Ob združitvi škofjeloške in že- lezniške občine je veterinarska po- staja Škofja Loka prevzela vete-

rinarske postaje Železniki, čeprav se postaji pravno še nista združili. Zato bodo na današnji seji odbor- nici razpravljali o združitvi ome- njenih postaj.

Med preostalimi točkami dnev- nega reda ločenih sej bodo odbor-

niki predvidoma sklepali tudi o odloku o tarifi najemnin za lokale in razpravljali o potrditvi pravil družbenega sklada za šolstvo ob- čine Škofja Loka. Na dnevnem redu so tudi nekatere organizacijske in zemljiške zadeve.

Delavska univerza v Škofji Loki v sezoni 1961-62

Delavska univerza v Škofji Loki je tudi letos organizirala številne šole, tečaje, seminarje, predavanja in podobno. Nedvomno pa pravkar navedena dejstva preskromno označujejo dejavnost škofjeloške DU, ki uspešno deluje že več let. Pri DU Škofja Loka je letos kar sedem oddelkov Tehnične šole za strojno stroko v Ljubljani. V tej šoli, ki jo obiskuje 325 slušateljev iz vseh krajev Gorenjske, se izo- bražujejo le odrasli. Največji pro- blem TRST v Škofji Loki pa so prostori. Tehnična šola strojne stroke Ljubljana — oddelke za odrasle v Škofji Loki ima premo- ulnično. Slušatelji te šole imajo pouk na Vajenski šoli za razne stroke v Škofji Loki.

Pretekli teden se je pričel po-

uk tudi na Ekonomski srednji šoli — oddelke za odrasle. V tretji se- mester omenjene šole se je vpisa- lo 44, v prvi pa 27 slušateljev. En oddelke Ekonomske srednje šole ima škofjeloška DU tudi v Gorenji vasi in v Žirih. Ker ima oddelke v Žirih premo slusateljev, so na to združili z oddelkom v Gorenji va- si. Prav tako je pri DU Škofja Loka tudi oddelke administrativne šole.

Ta teden so pričeli tudi s pou- kom tujih jezikov. Da bi slušate- ljem učenje čimbolj olajšali, bodo pri pouku uporabljali moderne pripomočke. Z dopolnilnim osnov- nošolskim izobraževanjem prve in druge stopnje pa bodo pričeli 2. oktobra.

Priprave na veliko proslavo v počastitev 20-letnice vstaje in dneva JLA

Škofja Loka (P.) — V mesecu decembru bo v Škofji Loki osred- nji del velike proslave v počasti- tvev 20-letnice vstaje in dneva JLA. Pripravljalni odbor za to proslavo šteje 15 članov; od tega jih je devet iz škofjeloške komu- ne, trije so iz območja kranjske- ga okraja, trije pa iz ostalih kra-jev naše republike. Sedež pri- pravljalnega odbora bo v Škofji Loki. Osnutek programa za to veliko proslavo so že sestavili. Organizatorji pričakujejo, da se bo proslave udeležilo približno 25 tisoč ljudi, kar je glede na zimski čas dokaj visoko število.

J. P.

Prihodnji mesec bo v Škofji Loki oddaja »POZNAS SVOJ DOMAČI KRAJ?«

Škofja Loka (P.) — Prihodnji mesec bo v Škofji Loki oddaja »Poznaj svoj domači kraj.« Pri- reditev pripravlja Občinski komi- tete Ljudske mladine v Škofji Loki. Na oddaji bodo preizkusili svoje znanje tovarniški in šolski aktivni ter terenske organizacije. Po do sedaj znanih podatkih bo sodelovalo približno 18 ekip.

Sestmesečna mladinska politična šola

Škofja Loka (P.) — 16. oktobra se bo v Škofji Loki pričela mladi- nska politična šola. Šola bodo obiskovali predvsem mlajši mladi- nski kadri iz podjetij, šol in terena. Kakor smo zvedeli na občinskem komiteju LMS v Škofji Loki, se je v to šolo vpisalo 27 slušateljev, ki jim bodo predava- ji člani ZK Škofja Loka in nekateri predavatelji pri Delavski univerzi. Šola bo trajala šest mese- cev. Zadnji mesec, to je v mar- cu, bodo slušatelji opravljali iz- pite. Pouk pa bodo imeli v Domu Zveze borcev.

Izdelava pravilnikov o delitvi ČD in OD v škofjeloških podjetjih

Škofja Loka (P.) — Tudi v škof- jeloških podjetjih intenzivno raz- pravljajo o izdelavi pravilnikov o delitvi čistega in osebnega do- hodka. Predvidoma bodo gospo- darske organizacije izdelale pra- vilnike do novembra. V nekaterih podjetjih so se namreč odločili, da bodo pred izdelavo oziroma sprejetjem novih pravilnikov te- meljito proučili vse faktorje, ki vplivajo na realnost in smotnost novih pravilnikov.

Dobra turistična propaganda

Radovljica, (M. S.) — Turistično društvo Radovljica bo za prihod- njo turistično sezono v lastni režiji izdelalo v 75.000 izvodih bar- vneji prospekt Radovljice z okolico. To bo že četrti prospekt, ki ga izdaja to društvo; dva so izdali že pred vojno, enega pa po vojni.

Radovljisko Turistično društvo se bo v kratkem uvrstilo tudi med peščico tistih jugoslovanskih tu- rističnih društev, ki so za boljše propagando svojih krajev izdala barvne diapozitive. Društvo je pri- pravilo 200 barvnih posnetkov, z katerimi nameravajo vzbuditi za- zanimanje za Radovljico predvsem med turisti iz ostalih jugoslovanskih republik.

V ospredju slike vidimo delavca in obovornjenega konja, ki se vsak dan odpravita na tri ure hoda dolgo po na Vogel in skrbita za to, da imajo delavci na vrhu potreben gradbeni material. Gradnja tovar- ne žilnice na Vogel investira škofjeloško podjetje Transurist.

Pekarna Železniki priključena k Pekarni in slaščičarni Škofja Loka

Škofja Loka (P.) — Na zadnji seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev začasnega Občin- skega ljudskega odbora Škofja Loka so odborniki potrdili sklep delovnega kolektiva Pekarne Železniki, da se to podjetje pripoji k Pekarni in slaščičarni Škofja Loka. S tako priključitvijo se je namreč strinjali tudi delovni kolektiv škofjeloške pekarnice. Na isti seji je ljudski odbor imeno- val tovaršina Franca Vidmarja, dosedanega šolskega upravitelja na Trati pri Škofji Loki, za stal- nego pedagogičnega svetovalca pri modobinskem zavodu za prosvet- no pedagoško službo občina Kranj, Škofja Loka in Trzin.

Turistična sezona v Škofji Loki

Tudi v Škofji Loki je bila letos turistična sezona nekoliko boljša kakor preteklo leto. Število gostov se je sicer le malo povečalo (za 2,2 odstotka), toda število nočin je poraslo za 19 odstotkov. Letos je namreč v Škofji Loki prenoč- valo sorazmerno več gostov kakor lani.

Zelo je porasel promet v gos- tinstvu. V prvih osmih mesecih se je ta v primerjavi z ustreznim lankoletnim obdobjem povečal za 48 odstotkov. Delno so k temu pri- pomogle višje cene, delno pa tudi povečanje gostinskih zmogljivosti.

Šolski problemi v škofjeloški občini

Pomanjkanje učnih moči na šo- lah v škofjeloški občini letos ni tako kritično, kakor je bilo pre- tekla leta. Predvsem se je stanje izboljšalo v Selcih dolini. Se ved- no pa primanjkuje učiteljev na šo-

lah v Davči, Lučinah in Sovodnju. V Škofji Loki imajo za tako šte- vilo učencev premo šolskih pro- storov. Na Trati so že pričeli gra- diti novo šolsko poslopje. V pri- hodnosti nameravajo graditi nove šolske prostore tudi v Selcih, Za- lem logu in Gorenji vasi. V Ze- lezniki pa bi prizidali pri dose- danji šoli nov trakt. Pri večini osemletkih primanjkuje telovadnic.

Milijon dinarjev za občinsko stavbo

Škofja Loka (V. R.) — Občinsko stavbo v Škofji Loki so letos pre- bellili zunaj in znotraj. Tako je stavba dobila prikupen videz. V poslopju so preuredili tudi stopni- ce in podobno. Stroški za vsa ta dela so znašali nekaj več kot mi- lijon dinarjev.

Od Doma Zveze borcev pa do glavne ceste so te dni postavili na nekdanji že bolj ali manj neure- jeni poti tudi lepo betonske plo- šče.

TRGOVSKO PODJETJE »POTROŠNIK« KRANI OBVEŠČA CENJENE ODJEMALCE, DA BO OD 29. SEPTEMBRA DALJE PRODAJALO VSAK DAN SVEŽE VSAKOVSTNO PAKIRANO MESO. POSLU- ZUJTE SE UGODNE PRILIKE. OBVEŠČAMO, DA IMAMO VSAKO NEDELJO ODRPTO TRGOVINO OD 7. DO 11. URE. PRIDITE, POSTREZENI BOSTE HITRO IN SOLIDNO!

Trgovsko in proizvodno podjetje »VINO« Bled sprejme takoj

SOFERJA C. kategorije.

Ponudbe poslati na upravo podjetja

Prodamo več rabljenih, dobro ohranjenih mizarških strojev.

Ogled vsak dan do 14. ure.

Tovarna klubukov »SESIR« Škofja Loka

Ob razstavi Dore Plestenjakove v Mestnem muzeju v Kranju

Egiptovski akvareli

«Kadar koli dobim navdih za slikanje, ga že kmalu čimhitreje prenesi na papir. Všeč mi je tudi, če slika deluje sveže. — Tu bi bili vzroki, da je med mojimi slikami največ akvarelov, saj na primer z oljnimi barvami tega ni mogoče doseči.»

Takole mi je pojasnila akademska slikarka Dora Plestenjakova, ko sem jo skoraj v leti mah s pozdravom vprašala, kako to, da se navdušuje za akvarel, čeprav velja ta za eno najzahtevnejših tehnik. —

Prav na kratko smo zadržali že omenili, da je bila preteklo soboto v Kranju otvoritev razstave egiptovskih akvarelov akademske slikarke — Skofjeločanke Dore Plestenjakove. Tokrat se s slikarko pomudimo v krajšem razgovoru.

«Slike, ki jih tokrat razstavljate, so nastale, ko ste se od februarja do maja letos mudili v Kairu. Menim, da mora biti posebno za evropskega slikarja v tamkajšnji doživi nešteto izrednih motivov?»

«Dežela je res prepolna raznih zanimivosti, lepe pa tudi nasprotij. Vendar marsičesa ni mogoče naslikati. Ljudje se namreč tako zelo zanimajo za vse, kar se dogaja na ulici, da še s fotoaparatom ni mogoče skoraj ničesar posneti. Da bi pa človek sedel na kolikor

toliko prometnem kraju in slikal, pa še misliti ni. Samo enkrat sem se namestila na ulici in začela pripravljati barve. S pripravami sem komaj začela, a že se je zbralo toliko radovednežev, da sem si komaj priborila pot iz obroča. Ta izkušnja mi je bila dovolj. Zato med Egiptovskimi akvareli ni niti enega prizora z ulice. Sicer se mi je pa pred leti tudi v Celju zgodilo, da se je zbralo toliko ljudi, da jih je moral mladenik razgnati. Najbližji so pasli radovednost, tisti pa, ki niso ničesar videli, so mislili, da gre za prometno nesrečo.»

«Kakšno mnenje ste si med svojim bivanjem v Kairu ustvarili o sodobnih egiptovskih slikarjih?»

«Skoraj vsi se trudijo, da bi nadaljevali tradicije stare egiptovske umetnosti, vendar jim to ne uspe. Egiptovska umetnost je že pred tisočletji dosegla svoj vrhunec in vsak poskus nadaljevanja je umetnosti je brezuspešen.»

«Na kakšen odziv so naletele vaše slike na razstavi v Kairu?»

«Kritike so bile kar ugodne. — Posebne pozornosti so bili deležni akvareli, ki sem jih pripeljala s seboj iz Slovenije. Kljub temu sem se odločila, da ne bom slikala nikamor več prevažala, ker je z njimi preveč silnosti. Kadar bom šla v katero izmed bolj oddaljenih držav, bom razstavljala samo tisto, kar bom naslikala.» M. Sosiš

DORA PLESTENJAK: EGIPTOVSKI MOTIV

Jeseniški KOVINAR

Novosti v obratih jeseniške Železarne

Jesenice (M. Z.) — Za izboljšanje delovnih pogojev je vsakakor potrebna mehanizacija. Tega se zavedajo tudi v Železarni na Jesenicah. Zato bodo v okviru rekonstrukcij že sedaj v nekaterih obratih proizvodnjo mehanizirali. V zaključni fazi montaže sta dva nova žerjavi, ki jih je izdelala tovarna »Metalna« iz Maribora. V žični valjarni bo kmalu začel obratovati osemtonski žerjav in bo tako mnogo manj težkega ročnega dela pri nakladanju in razkladanju valjane žice. Precej bo tudi olajšano delo pri nedeljeh menjavah valjev in ostalo težko ročno delo.

V jeklarni so dobili nov žerjav z nosilnostjo 15 ton, ki bo razbremenil sedanjih pet 8-tonskih žerjavov. Ti žerjavi so bili dostaj ozko grlo v proizvodnji. Računajo, da bodo postopoma izmenjali

osemtonske žerjave in novi žerjav je že eden iz serije. Zamenjava žerjavov je potrebna zaradi povečanja proizvodnje v jeklarni. Zaradi tega morajo tudi sedanje žerjave z nosilnostjo 8 ton zamenjati z večjimi.

Kot vsi žerjavi, ki so jih dobili v Železarni v zadnjem času, imajo

tudi nova žerjava predalčno konstrukcijo. Kabine za upravljanje žerjave so opremljene bolj sodobno. Doselej so imeli v kabinah montirane za upravljanje žerjave krmilne valje, novi žerjavi pa imajo tako imenovana mojetzaka stikala, ki bodo precej olajšala delo vodjem žerjavov.

Zbori volivcev v jeseniški občini

Jesenice (M. Z.) — Ta teden se bodo v jeseniški občini zvrstili zbori volivcev, na katerih bodo med drugim obravnavali politično gospodarjenje v jeseniški komuni in nekatere lokalne probleme. Kot predvidevajo se bodo v Mojetzarni največ zavzemali za gradnjo nove šole, ker računajo, da bodo doma-

čini zanjo kar največ prispevali v lesu, z raznim drugim gradbenim materialom in s prostovoljnimi delom. V Kranjski gori bo zelo aktualna na zboru volivcev gradnja novega hotela in dograditev motela. V Zirovnici bodo največ govorili o zdravstvenem domu, saj je za ta kraj nujno potreben. Najbolj boleči problem za Jeseničane pa so ceste, razsvetljava, kanalizacija in drugo.

Koncert komornega zbora v Martuljku

Jesenice, 26. septembra (U) — Preteklo soboto zvečer je priredil komorni zbor jeseniške Svobode v letošnji sezoni svoj prvi koncert. Gostoval je v klimatskem zdravilišču »France Rozman« v Martuljku. Osejte, ki so tamkajšnje kino dvorano napolnili do zadnjega kotička, so dajali izvajalcem izredno priznanje. Program je obsegal naje in tuje pesmi.

Koncert z istim programom je ponovil zbor danes popoldne na Koroski Beli za učence osnovne šole. Kaže, da bo komorni zbor Svobode na Jesenicah tudi v letošnji sezoni priredil vrsto koncertov v dosegljivim programu, ki ga bo nastudiral v tej sezoni.

Srednji vrh premalo poznana postojanka

Martuljek (U) — Na Srednjem vrhu na Martuljku, kjer leži skoraj nepoznana naselje z nekaj hišami je lep dom z izredno lego, tujke sobo in odlično kuhinjo. Skoraj nepoznana postojanka je toliko privlačnejša, ker lahko organizirajo nedeljski turisti dopoldne izlet v Srednji vrh, kamor je z železniške postaje Martuljek le pol ure hoda, popoldne pa v »novi Vintgar« pod Martuljkovo skupino. Dom na Srednjem vrhu je odprt vsako sezono in je bil dostaj premalo znan našim turistom.

Sprejem jeseniških gledališnikov

Jesenice, 26. septembra (U) — Predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Franc Treven je priredil sinoči v klubskih prostorih Kazine sprejem članom gledališča »Tone Cufar«, ki so gostovali v Drževno komedijo »Tripe de Utole« na drugem mednarodnem festivalu amaterskih gledališč v Monacu.

Stevilnim čestitkam k doseženim uspehom so se razen predsednika ObLO pridružil predsednik Sveta za kulturo in prosveto ObLO Jesenice Ciril Kavalar, predsednik dramskega sveta pri Zvezi svobodne Slovenije tovaris Smon, soustanovitelj jeseniškega gledališča dr. Bratko Krot in drugi. Za pozornost, ki so jo izkazali jeseniškim gledališčnikom se zahvalj upravnik gledališča tovaris Bojan Cebulj.

Kranjski GLAS

Korak v negotovost?

OPTIMISTIČNE NAPOVEDI O RAZVOJU PREDDVORSKEGA TURIZMA — LETNI IN ZIMSKI TURIZEM ZE OČALA PESIMISTA — NEVSEČNOSTI Z JEZEROM

Preddvorčani se radi ponašajo, češ da je Preddvor voljal pred vojno kot mikaven in dobro obiskan letoviški kraj. V letih po vojni je sicer mitavnost ostala, z obiskom letoviščarjev pa se kar ne morejo pohvaliti. Skratka — Preddvor je domala zbledel s seznama popularnih turističnih krajev. Zadnjih deset in več let le šo životari ob redkih letoviščarjih, nedeljeh izletnikih in »le-teh« turistih.

Vzroki takšnega stanja so na diani: struktura turistov je močno spremenjena pa tudi nekateri pogoji, ki naj služijo razvoju turizma, niso v Preddvoru najboljše. Naštetimo jih: prešibke prenočiščne zmogljivosti (25–30 ležišč pri zasebnikih), neustrezne gostinske razmere, slaba turistična propaganda in ne nazadnje zahteve sodobnega turista, ki išče poleg udobja tudi zabavo. Le-te in še nekatere pomanjkljivosti pa pristojnim krajevnim organom niso

uzele poguma. Za vsako ceno skušajo potisniti turizem na lepšo pot — optimizma in prizadevnosti jim ne manjka.

Kaj so dosegli storili? Letos poleti je cesta skozi naselje dobila asfaltno prevleko, neprodna tema na cesti, ki vodi skozi naselje, se je umaknila jarki svetlobi uličnih svetilk in celo jezero so v omalili. Letos julija so dobili »v last« tudi grad Hrib ob jezeru. (Pred tem je poslopje služilo za okrevališče). S tem bodo — kot trdijo — rešili problem prenočišnih zmogljivosti, z novim gostiščem v gradu, ki je bilo odprto pred kratkim, pa bodo ustregli še tako zahtevnemu gostu. Doselej so vložili v novi objekt 900.000 dinarjev, dokončna ureditev gradu pa bo po približnem predračunu veljala okrog 80 milijonov dinarjev. Sprito visokega zneska bodo objekti urejali postopoma. Vsekar pa je ObLO Kranj tem prizadevanjem zelo naklonjen in objublja pomoč — Torej optimizem na vsaj črti!

Zdaj pa si ogledimo razvoj turizma v Preddvoru še skozi posmilstova očala. Nobenega dvoma ni, da bo turizem v Preddvoru dočkal lepše čase. Ne delajmo pa si prevelikih utvar.

Najprej beseda, dve o poletnem turizmu. Kljub udobnim preno-

čiščem v gradu (gostišče bo uvedlo obliko penziona) pa so turistični delavci verjetno pozabili na otipljivo željo alchbernega letoviščarja: na kopanje. Pravzaprav so hoteli tej želji ustreči z umetnim jezerom. Leto pa je razočaralo. Ob sabem vremenu je namreč dotok vode v jezero manjši od odtoka. Voda še vedno odteka skozi razpoke v dnu. Zato tudi ni nič čudnega, če jezero ob takšnih priložnostih izgubi svoje zveneče ime in se spremeni v mlakužo. Seveda je za kopanje vse prej kot primerno. — Kaj pa Kakra? Pravijo, da je zelo mrzla. Torej je Preddvor brez primerne vode za kopanje. Prav zato gredej je preddvorski poletni turizem v zmagati. Te zadrege pa ne bo mogoče zmanjšati niti s kabinami ob jezeru niti z ureditvijo bregov in niti z bifejem. V doževnih mesecih je jezero z visokim vodostajem sicer privlačno, manj privlačno pa je doževno vreme za letoviščarja. Malce ironično povedano: kaže, da v tem primeru ne bo moč združiti prijetnega s koristnim.

Pregledimo še možnosti za razvoj zimskega turizma. Osnovna zahteva turista, ki obišče ta ali oni turistični kraj v zimskih mesecih, je smučanje. V manjši meri drsanje in sankanje. Privla-

nih smučarskih terenov Preddvor nima, kvečjemu zamrznjeno jezero utegne služiti za drsanje. Eno je jasno: o zimskem turizmu v Preddvoru skoraj ne kaže razmišljati. Torej bo grad Hrib (vani nameravajo investirati — 80 milijonov dinarjev) pozimi bolj ali manj neizkoriščen objekt. Morda bi o takšnem visokem investiranju le kazalo dodobra preudari. — Vendar pa trdim: takšno podobo nudi razvoj turizma v Preddvoru, če ga gledamo skozi očala pesimista.

Največkrat pa čns, razvoj neko stvari in izkušnje pomagajo razčistiti vprašanja, ki jim sprva ne najdemo odgovora. Sicer pa optimizma, s katerim se v Preddvoru lotevajo turističnega problema, je ne kaže podcenjevati. S. S.

NESREČE

Nad pol milijona dinarjev škode

Tržič, (n. n.) — Pretekli petek, 22. septembra opoldne je bila na Proletarski cesti v Tržiču kuzja prometna nesreča. Mirko Spendek, sofer mesarskega podjetja Tržič, je peljal po tovorni avtomobil KR 51-77 v klevnico. Na levo zavoj, približno 80 metrov pred hišo št. 28, pa ga je začelo zanašati. Nato se je 80 metrov klevnica cesti, dolker ni trčil v steno, vsko hsko št. 28. Medtem ko sta bila pri karamboliranju sofer in njegov spremljevalec Franc Borec (oba iz Kovorja) laže poškodovana, je na vozilu škoda za približno pol milijona dinarjev, na stanovanjski hiši pa za 40.000 dinarjev. — Do nesreče je prišlo po vsaj večernosti zaradi prehitro vožnje avtomobila zaradi neupoštevovanja prometnih znakov. Na Proletarski cesti je za motorna vozila predpisana hitrost 30 km na uro.

Težiški VESTNIK

Glasbeno življenje v Tržiču ovirajo neprimerni prostori

PO OSMIH LETIH OD DVEH NA 10 KLAVIRJEV — DO 200 GOJENCEV NA GLASBENI SOLI — TRŽIŠKA KOMUNA JE BREZ GLASBENEGA PEDAGOGA NA OSNOVNIH SOLAH

Odveč bi bilo ponavljati, kako razgibana je bila nekdanja v tržiščem predelu glasbena dejavnost. Še pred leti sta na Gorenjskem prednjačila tržiški orkester in pevski zbor, medtem ko so posebnih sloves uživali tržiški zabavni ansambli. Toda že skoraj pet let je v Tržiču popolno zatišje glede dela na tem področju. Pevski zbor bolj ali manj životari (zboru manjka mladih kadrov in prostorov za delo), orkester samo še občasno nastopa, edina izjema je le godba na pihala, ki je nenehno aktivna. Vzrok za takšno stanje je prav gotovo dejstvo, da je tržiška komuna brez strokovnih glasbenih pedagogov na solah, tržiška Glasbena šola, ki edina v Tržiču opravlja glasbeno poslan-

stvo, pa dela v zelo slabih pogojih.

O celotni tej problematiki smo se pred dnevi razgovarjali z ravnateljem Glasbene šole, Otonom Zazvonikom, ki je pogovor začel takole:

«Prav gotovo je vzrok glasbenemu mrtvulu že večletno pomanjkanje prostorov, čeprav so bila vsa leta precejšnja ovira za živahnejšo glasbeno dejavnost tudi sredstva. Ker nimamo primernih prostorov niti za vaje niti za nastope, je razumljivo, da je v našem predelu nastalo glasbeno zatišje, kljub temu, da so Tržičani muzikalni in da imajo vselej do glasbene dejavnosti. Zaradi večletnih neuspešnih prizadevanj, kako rešiti ta neresen problem, je že prenekateri Tržičan vrgel puško v koruzo, kot pravimo. Brez pomislekov pa lahko trdim, da je prav v tem pogledu edina izjema Glasbena šola, ki je bila ustanovljena 1951. leta. Čeprav je imela Glasbena šola ob ustanovitvi svoj sedež le v dveh mansardnih prostorih, je dolej zasedla že vse zgornje prostore v domu (še-ti tako ali tako za šolo niso primerni) in si v desetih letih preskrbela tudi precej instrumentov. Šola ima sedaj deset dobrih klavirjev, ob ustanovitvi pa je imela le dva precej dotrajana. Kar pa zadeva ostali inventar, tržičko šolo lahko imenovali tudi tržiški antičvariat. Od prvega

stola do zadnje omare je vse napačno in dotrajano, kar daje spriču mansardnih prostorov so toliko manj viden šole. Vendar pa se Glasbeni šoli obetajo boljše časi. Predvideno je, da se bo po dograditvi Zdravstvenega doma in nove šole preselila tudi Glasbena šola v primernejše prostore. Razen tega bo takrat bolj ali manj rešen tudi problem za vsa ostala množično kulturno dejavnost. In še bodo na razpolago v zadostni meri tudi sredstva, lahko pričakujemo, da bo do leta 1962 prelomnica dosežena glasbenega mrtvula v tržiški komuni.»

«Kako pa je z osnovno glasbeno vzgojo po solah v tržiški komuni?» je bilo zadnje vprašanje tovarisu Zazvoniku.

«Brez dvoma je dejstvo, da v tržiški komuni ni niti enega pedagoga za glasbo, razen na Glasbeni šoli, precejšnja rana spletno glasbene dejavnosti. Ker mladi otroci ne dobijo pravočasno glasbene izobrazbe, je delo v okviru Svobodno težeje. Tem manjka novih, mlajših moči, pomanjkanje pa je prav gotovo posledica glasbene vzgoje v osnovnih solah.» B. Fajon

V oktobru večerna politična šola

Tržič, (B. F.) — Danes zjutraj se je tu sestala komisija za kadrovska vprašanja pri ObO SZDL. Razpravljali so o kandidatih za večerno politično šolo.

Nov 20-stanovanjski blok, ki ga gradi »Peko« Tržič, bo oktobra 60 vveljiv

MALI OGLASI

PRODAM

Mlinarji pozor! Prodajam več vodnih koles z vreteni, tribimi in kompletne stope. Kupim stroj za izdelavo »Jesprenjčka«. Pavlič Andrej, Mošnje 20, Brezje 3815 Na Gorenjskem imam parcelo, ki bi jo prodal kakšnemu podjetju za weekend hišice ali podobno. Parcela ima lepo lego blizu kropskega bazena. Na stanovanje vzajemno upokojenega delavca, zdravega, poštenega in treznega. Naslov v oglašnem oddelku 3816

Prodajam motor znamke »Tomas« 50 cm, Pavlovič, Skofjeloška 3, Kranj 3817
Fiat 1.100, 13.000 km, odličen, ugodno prodajam tudi na ček. Vprašati Gregorčičeva 32, Kranj 3817

Prodajam plemenitega vola okoli 500 kg težkega ali zamenjam za konja. Poženik 39, Cerklje 3818

Prodajam moped »Panni« se dobro ohranjen. Naslov v oglašnem oddelku 3819

Motor DKW 125 cm, novejši tip, poceni prodajam. Natankeljše potvrdbe dobite v osnovni šoli Ljubno, P. Podnart 3820

Avto Fiat 600, dobro ohranjen, ugodno prodajam. C. Kokriškega odroda 6, Kranj 3821

NSU Primo 175 cm, zelene barve, s prevoženimi 900 km, po nižani ceni prodajam. Naslov v oglašnem oddelku 3822

Konjiča s kompletne opremo in voz pripravljivek ugodno prodajam. Naslov v oglašnem oddelku 3823

Stedilnik, dvodelni, za 250-300 oseb ugodno naprodaj. Naslov v oglašnem oddelku 3824

Prodajam ali zamenjam NSU Lambretto za dvosedelni moped. Senčur št. 236 3830

OSTALO

Vsa tapetniška dela vam hitro, lepo in moderno izdela tapetniški Lakner Jože, Sražišče 3212

Trgovske podjetje Knjižarna Simon Jenko Kranj obvešča vse cenjene odjemalce, da bo zaradi tromesečne inventure trgovina zaprta v dneh 28., 29. in 30. septembra 1961. Prosimo vse potrošnike, da si pravočasno nabavijo potrebne predmete 3776

Zaradi nujnih adaptacijskih del bo Turistični dom v Dragi pri Bogunjah na Gorenjskem začasno zaprt od 2. oktobra 1961 do 31. decembra 1961 3777

Najlepšo zahvalo za prejeto udobno in moderno izdelano izkaznico podružnici DOZ-a v Radovljici. Zavarovanje vsakomur priporočam. Polstular Janez, Zasoštevlika 14 3822

Cenjenim strankam sporočam, da imam ob sredah in sobotah zaprto delavnico. Rangus Blaž, zlatar, Kranj 3823

Motorist, ki je v nedeljo ob 19. uri točno videl v Naklem, kako se je drugi motorist zaletel v osebni avto od zadaj, naj proti povračilu stroškov odda kot priča svoje poročilo na postajo Ljudske milice v Naklem 3824

Modro žensko jopico, izgubljeno na poti Cerče-Struževce, naj pošten najditelj odda Slavčević v Struževem ali pa javi svoj naslov 3825

Dne 24. septembra izgubljenou double zapornice od Novega doma do mostu na Pristavovem, prosim vrašite proti nagradi na upravo lista 3826

Zamenjam dvosobno stanovanje za enosobno, ravno tako v bližini Kranja. Omeje Marjan, Pot na Jošta 21, Kranj 3827

OBJAVE

OBJAVA

Upisovanje v osemletko za odrasle v Kranju bo od 25. do 30. septembra 1961.

Kandidati, ki stanujejo na desnem bregu Save, naj se vpišejo na osnovno šolo »Lucijan Seljak« v Sražišču, z levega brega Save pa na osnovno šolo »France Prešeren« v Kranju med uradnimi urami. Prijavitelci morajo biti stari nad 17. let. Za šolanje bo treba plačevati mesečno šolnino.

Svet za šolstvo ObLO Kranj

KINO

Jesenice »RADIO«: 28. in 29. septembra ruski barvni film DEKLETA BREZ NASLOVA

Jesenice »FLAVZ«: 28. in 29. septembra japonski film SKRITA TRDNJAVA

Zavrnica: 27. septembra francoski film PRECEP

Dovje: 28. septembra ameriški barvni film PONOSNI UPORNIK

Kropa: 28. septembra ameriški barvni film NOČNI PRELAZ ob 20. uri

Duplica: 27. septembra jugoslovanski film POISCI VANDO KOS ob 18. uri, 28. septembra isti film ob 20. uri

Radovljica: 27. septembra italijanski film NEVARNE SOPROGE ob 17.30 in 20. uri, 28. septembra ameriški barvni film AVANTURE TOMA SOJERJA ob 20. uri, 29. septembra ameriški barvni film BELA DIVJINA ob 20. uri

Kranj »CENTER«: 27. septembra angleški kriminalni film LIGA GENTLEMANOV ob 18. in 20. uri, 28. septembra ameriški barvni film PRIJATELJ JOEY ob 20. uri, 29. septembra isti film ob 16., 18. in 20. uri, ter matineja ob 10. uri

Kranj »STORŽIC«: 27. septembra francoski barvni film MOJ STRIC ob 16. in 20. uri, matineja ob 10. uri, nemški film ZADNJI BODO PRVI ob 18. uri, 28. septembra francoski film MOJ STRIC ob 10. uri, domači akcijski film SIGNALI NAD MESTOM ob 18. in 20. uri, 29. septembra domači akcijski film SIGNALI NAD MESTOM ob 18. in 20. uri ter matineja ob 10. uri

Sražišče »SVOBODA«: 27. septembra francoski barvni film PARIZANKA ob 18. in 20. uri, 28. septembra angleški film LIGA GENTLEMANOV ob 18. in 20. uri

Cerklje »KRVAVE«: 27. septembra švedski film POUK O LJUBEZNI ob 20. uri, 28. septembra isti film ob 20. uri

Bejski jubilejni šahovski veleturnir

Prvo mesto še ni oddano

GLIGORIČ IN FISCHER ŠE VEDNO NEPORAZENA, — PARMA IN GERMEK IMATA SE UPANJE — GLIGORIČ, KERES IN PETROSJAN SE NEVARNO PRLBLIZUJEJO VODEČIMA FISCHERJU IN TALJU

Bled, 26. septembra — V štirinajstem kolu so bile oči gledalcev uprte le v štiri šahovnice, čeprav so šahovski veleturnir tako kot običajno vodili svojo leseno vojsko na desetih šahovskih deskah. Razumljivo, da je v zadnjih kolih največje zanimanje za partije, v katerih bo padla kocka o prvem mestu, za katerega imata največ možnosti Fischer in Talj. Tiha želja vseh pa je, da bi

tije: Portiški — Fischer, Talj — Bisguier, Geller — Parma in Bertok — Gligorič. Medtem ko sta Bertok in Parma kmalu kapitulirala, sta imela Bobby in Mišo precej preglednice, kako osvoboditi celo točko. Ob prekinitvi pa imata oba upanje na popoln uspeh. Bisguier se je Talju krčevito upiral in nekdanji svetovni prvak je imel na šahovnici precej problemov. Kadil je cigareto za ciga-

retsko in kmalu napolnil pepelnik, česar zaradi zamisljenosti sam ni opazil. Za ustugo mu je poskrbel njegov nasprotnik, ki je od neprivoščili velemojstrski naslov.

Nedeljska dogodki so bili prav zaradi omenjenih razlogov vsem v zadovoljstvo. Najprej je Darga prikrajal Talja za pol točke, Udovič pa je v zadnjih minutah pred prekinitvijo še huje pretel Bobbyju. Toda zagrebškemu mednarodnemu mojstru je uspelo le remizirati in s tem napetost pri vrhu preložiti za naslednja kola. Parma je z živijo trdnjave prestrašil gledalce, Olafsona pa postavil pred nerazrešljive probleme. Popoln uspeh pa bo verjetno dosegel tudi Gligorič in prekinjeni partiji z Matanovičem.

Tudi v večerajšnjem petnajstem kolu so bile v ospredju štiri partije: Portiški — Fischer, Talj — Bisguier, Geller — Parma in Bertok — Gligorič. Medtem ko sta Bertok in Parma kmalu napolnil pepelnik, česar zaradi zamisljenosti sam ni opazil. Za ustugo mu je poskrbel njegov nasprotnik, ki je od neprivoščili velemojstrski naslov.

XIV. kolo: Fischer — Udovič prekinjeno (v remi položaju), Keres Trifunović remi, Petrosjan — Bertok prekinjeno, Gligorič — Matanović prekinjeno (beli bo verjetno dobil), Donner — Geller prekinjeno, Parma — Olafson 1:0, Darga — Talj remi, Bisguier — Ivkov 1:0, Germeck — Najdorf 0:1, Pachman — Portiški remi. XV. kolo: Portiški — Fischer prekinjeno (črni ima dva kmeta več), Najdorf — Pachman prekinjeno, Ivkov — Germeck remi, Talj — Bisguier prekinjeno (beli stoji bolje), Olafson — Darga prekinjeno, Geller — Parma 1:0, Matanović — Donner prekinjeno, Bertok — Gligorič 0:1, Trifunović — Petrosjan remi, Udovič — Keres 0:1.

Prekinjena partija med Fischerjem in Udovičem se je brez nadaljevanja končala neodločeno. Vrstni red po XV. kolu: Fischer in Talj 10 (1), Gligorič in Keres 9,5 (1), Petrosjan 8,5 (2), Bisguier in Geller 8 (1), Najdorf in dr. Trifunović 7,5 (1), Parma 7,5, Portiški 7 (1), Donner 6,5 (2), Darga 6,5 (1), Matanović 5,5 (3), Pachman 5,5 (1), Germeck 5, Olafson 4,5 (1), Ivkov 4,5, Bertok 4 (2) in Udovič 4 (1). Včeraj so bile na sporedu prekinjene partije, danes pa je prost dan. — Jutri je na sporedu XVI. kolo, v katerem se bodo srečali: Fischer — Keres, Petrosjan — Udovič, Gligorič — Trifunović, Donner — Bertok, Parma — Matanović, Darga — Geller, Bisguier — Olafson, Germeck — Talj, Pachman — Ivkov, Portiški — Najdorf. V petkovem XVII. kolu pa bodo igrali: Najdorf — Fischer, Ivkov — Portiški, Talj — Pachman, Olafson — Germeck, Geller — Bisguier, Matanović — Darga, Bertok — Parma, Trifunović — Donner, Udovič — Gligorič in Keres — Petrosjan.

JESENISKI ŠPORTNI MOZAIK

● **KOSARKA** — V nedeljo dopoldne je bila odigrana na Jesenicah prvenstvena tekma prve slovenske lige v kosarki med moškima ekipama Jesenic in Medvod. V zelo borbeni tekmi, ki sta jo sodila Oblak in Tršar, so zmagali Jeseničani z 80:61.

● **STRELJANJE** — Na okrajnih streliških tekmah, ki so bile v nedeljo na Jesenicah, so zmagali Jeseničani z 862 krogi. Siedi jim Kranj A 816 in Kranj B 810.

● **ODEBJKA** — Preteklo soboto popoldne je bila na Jesenicah odbojarska tekma prve slovenske lige med Jesenicami in Fužinarjem iz Raven. V zelo borbeni tekmi med dvema enakovrednima nasprotnikoma so zmagali Jeseničani s 3:2 (15:11, 15:6, 10:15, 15:12). Tekmi je priostvovalo precej Jeseničanov.

● **NAMIZNI TENIS** — V domu TVD Partizana na Jesenicah je bila preteklo soboto zvečer mednarodna tekma v namiznem tenisu med ESV St. Pölten iz Avstrije in NTK Jesenicami. Gostje so vrnili oblak in igrali tako v A kakor v B ekipi z letimi postavami. V A ekipi so zmagali Jeseničani s 5:3, v B ekipi pa prav tako domačini s 5:2. V A ekipi je bil najboljši Kavčić, ki je premagal vse nasprotnike, v B ekipi pa se je odlikoval Vidmar, ki ni izgubil nobene igre.

Srečke s končnicami	so zadele	dobitek din
630	3.000	
21130	60.000	
26810	60.000	
37500	40.000	
81230	80.000	
63220	200.000	
89710	40.000	
636260	800.000	
196530	800.000	
785920	500.000	
81	1.000	
071	3.000	
091	10.000	
3611	20.000	
31691	80.000	
62801	40.000	
65621	100.000	
02	800	
37312	60.000	
86742	80.000	
03	800	
13	2.000	
73	800	
223	3.000	
663	5.000	
763	5.000	
15203	300.800	
18643	40.000	
24293	40.000	
33663	40.000	
52363	100.000	
64543	40.000	
84923	80.000	
34	1.000	
74	800	
94	1.000	
91944	80.000	
92434	100.000	
606714	1.000.000	
25	800	
65	800	
18615	60.000	
49195	40.000	
740025	2.000.800	
76	800	
7906	20.000	
8165	20.000	
70586	60.000	
495906	500.000	
7	400	
85147	60.000	
56577	40.000	
63967	60.000	
82877	100.000	
89007	100.000	
28	800	
998	3.000	
37978	60.000	
48028	60.800	
9	400	
68889	40.000	
90859	60.000	
529809	4.000.400	

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil
LOJZE CERNE
član IO Sindikalne podružnice ObLO Kranj
Kranj, 26. 9. 1961
Sindikalna podružnica pri ObLO Kranj

Tragično je preminul član poklicnega gasilskega voda
CERNE ALOJZIJ
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, 28. tega meseca ob 17. uri izpred križišča na tukajšnje pokopališče.
Predanega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu!
Kranj, 26. 9. 1961
Poklicni gasilski vod pri ObLO Kranj

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustil naš sin, brat, stric in svak
CERNE ALOJZIJ
poklicni gasilec
Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 28. 9. 1961 ob 17. uri izpred križišča na kranjsko pokopališče.
Kranj, 26. 9. 1961
Zalužiči: mama, sestri Ivanka in Marica z družino ter brata Franci in Pavel z družino

Nenadoma nas je zapustil član Gasilskega društva Kranj in gasilske operativne enote Kranj
CERNE ALOJZIJ
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, 28. tega meseca ob 17. uri izpred križišča na tukajšnje pokopališče.
Prednaga pokojnika bomo ohranili v častnem spominu.
Kranj, 26. 9. 1961
Gasilsko društvo Kranj
Operativna gasilska enota Kranj

Hans Werner Richter

PORAŽENI

Bill so nemški pionirji. Planili so pokonec in obstopiti Guehlerja ter Grundmanna.
»Preklete,« je dejal Grundmann, »izgnite od kod!«
Nekdo je pristopil.
»Poročnik Müller,« je dejal.
»Da,« je dejal Guehler, »kaj iščete tukaj?«
»Ste podčastnik?«
»Ne!« Stali so si nasproti in gledali drug drugega. Guehler je čutil, kako kipi v njem jeza.
»Grundmann,« je dejal, »nekaj bi rad od tebe.«
»Ste vi podčastnik?« je dejal poročnik.
Grundmann je molčal in ga gledal. Potem je kmignil z rameni in dejal:
»Ste vi izmena? Vi ste prvi častnik, ki se je pojavil iz zgoraj.«
»Ni bilo tako lahko,« je dejal poročnik.
»Cemu?«
»Poročnik je za trenutek umolknil. Potem je odvedel Grundmanna na samo in mu šepnil:
»Vas so že izbrisali.«
»In kaj hočete vi?«
»Pred vašo luknjo bomo postavili mine. Divizijsko povelje.«
»Nemogoče,« je dejal Guehler, »že nekaj dni nas obstreljujejo s topovi. Američani vidijo vsak premik na tej strani.«
»Povelje,« je dejal poročnik, »ščitili nas boste s strojnico.«
»Proti komu? Proti bobenčkanju?«

»S seboj sem pripeljal četo ljudi z dvema strojnico. Ti nas bodo varovali. Skupaj z vašo imamo tri strojnice. Kaj neki se lahko pripeti tu zgoraj? Moji možje delajo kakor mački.«
»Začuden boste,« je dejal Guehler.
»Kakaj?«
»Čez pet minut boste prejeli blagoslov.«
»In kaj boste storili vi?«
»Izginita bova v luknjo,« je dejal Grundmann.
»Vidva mi odgovorijeta pokorično,« je dejal poročnik.
Grundmann je za trenutek opazoval poročnika. Potem je počasi dejal:
»Srečni smo bili, ker smo imeli malce miru. Vi s svojimi minami pa boste izdali naš položaj.«
»Mojih mož ne bo nihče opazil.«
»Nikar ne izvešite!« je šepetal Grundmann. »Za teden dni ležimo v tem blatu. Bolje vemo, kako je.«
»Nhi pojma nimate,« je dejal poročnik.
»Vaših min nečemo,« je dejal Guehler. »Ne potrebujemo vaših min.«
Iz luknje sta zlezla Gervin in Schneider.
»Kaj se je zgodilo,« je dejal Gervin, »mislili smo, da so Američani.«
»Ta osraneta hočejo položiti mine.«
»Bedarija.«
»Naprej,« je dejal poročnik, »na delo.«
Prišel je razporejati svoje ljudi.
»Bolje bi bilo, da bi nam prinesli kaj žrtja,« je dejal Beljerke, ki je na pol zlezal iz jame.
»Podjelo se naokoli z maskiranimi čeladami.«
»Iz divizije?«
»Da. Huda bodo presenečeni.«
»Najbrž še niso spoznali, kaj je vojna?«
»Kale, da niso.«
»Naprej, v luknjo,« je dejal Grundmann, »vsak trenutek uletnejo pošasti blagoslov.«
»Zapovedal sem, naj nas začudite,« je dejal poročnik.
»Stranje,« je rekel Grundmann in izginal v luknjo. Kamenje se je kotililo, šbitali so tudi posamezne lopate. Lopate in motike so švencetale po

kamenju. Skozi temo je bilo slišati poročnikova povelja.
»Tle bodo priklicali vrata,« je zašepetal Beljerke.
»Prav gotovo,« je dejal Guehler.
»In toliko ljudi na srednjem pobočju. Kaže, da nekaj pripravljajo.«
Poslušali so. Zvenketanje lopat in motik je postalo glasnejše.
»Takina bedasta zamisel,« je dejal Grundmann. Pochler je negibno sedel v kolu.
»Tako lep mir je bil,« je šepnil.
Potem se je spodaj v dolini pričelo streljanje. Eden pionirjev je padel skozi odprino nanje. Potem drugi, pa še eden in za njim poročnik. Vpili so in pihali.
»Osraneta ste,« je vpil Beljerke, »prekrieta osraneta.«
Skozi odprino je prišel še eden in za njim drugi. Zadnji je padel na poročnika, ki je ležal že tik pod tramovi.
»Poberite se od tod!« je rjovel Pochler.
Toda strahotno bobenčkanje je zadušilo njegov glas. Streljanje topov se je nadaljevalo. Od minute do minute je postajalo močnejše.
V luknjo je padel še eden. Vsi so rjovel, toča kljub temu se je zrinil mednje.
»Kako, da je še živ?« je pomislil Guehler.
Čutil je, kako ga je priklak teles počasi dušil.
Udje so mu otrgnili, roke obronole. Noge je imel povsem trde.
»Zadetek v črno,« je pomislil, »pa bo vse končano.«
V luknji je pričelo smrčeti. Ležali so drug na drugu.
Guehler je na svojem trebuhu čutil poročnikova kolena.
Potem so pričeli tramovi drgeti.
»Drusjo,« je zavpil Guehler.
Granata je glasno eksplozirala blizu luknje, poleg odprtine.
»Ven,« je zavpil Guehler, »ven!«

Toda ostali so ga dušili s svojim strahom in telesi.
»Kamenje,« je vpil, kamenje!
Hotel se je upreti v telesa, ki so ga tečila. Onemogel je omahnil NAAJ.
»Pragovi drusjo,« je dejal.
Potem so zastihli prasketanje. Stisnil je obraz k sieni in zaškil očel. Tramovi nad njim so ostali trdno na svojem mestu. Nenadoma so se prenehali premikati.
»Se ni končano,« je pomislil Guehler.
Preko hriba je divjalo bobenčkanje.
Čez dve uri je vse umolknilo.
»Mar je vedno tako,« je dejal poročnik.
Vsi so molčali. Potem so počasi zlezli iz jame.
»Da, vedno je tako,« je dejal Guehler, »vedno, gospod poročnik, od jutra do večera, od večera do jutra.«
»Poberite se od tod!« je vpil Beljerke.
Drug za drugim so se plazili iz luknje. Neslišno so se premikali.
»Upam, da vam je zadostovalo,« je dejal Grundmann.
Poročnik je molčal.
»Ves gobec mi je stiačil s svojim lakom,« je dejal Beljerke.
Poročnik je zlezal iz luknje.
»Na svidenje v Kanadi,« je dejal Grundmann.
»Mnogo sreče,« je dejal poročnik.
Potem jih niso več slišali. Prisuškovali so, toda na pobočju ni bilo slišati več nobenega glasu.
»Te je izužilo,« je dejal Beljerke.
Stisnil so se drug k drugemu, položili čelade na kolena in zapali.
Zjutraj ob istem času se je spet začelo bobenčkanje. Sprva so slišali le posamezne eksplozije.
»Tale je namenjena nam,« so pravili, ali pa: »Tale ni naša.«

Pastirski dan v Bohinju

RAZNI DOMISLJAVCI PRAVIJO, da sta živina in planšarstvo nevarna za razvoj turizma v Bohinju. Planšarji pa pravimo, da

Je za oboje v Bohinju dovolj prostora, ker se ne bosta niti živina niti turizem razvila v taki meri, da bi ogrozila drug drugega. Naši živini, ko postane v dolinah sopeno in vroče, ne moremo sleči kosmate kože, pa še začne nam bezljati pred obadi, zato se z njo pomaknemo v visoke planine, kjer je hladno in kjer je mlada paša. Razumljivo je, da se tukaj umaknemo, ko začne naraščati turizem, ker je to tudi za našo živino prav, povzemo se pa v jeseni zaradi mraza in slabega vremena, ko je turizem že v zadnjih vzdihljajih. Bohinj je v poletnem in tudi v zimskem času zelo lep in dober

Majerji in majerice v popolni planšarski opremini in v bohinijskih narodnih nošah

obiskani, v pomladnem in jesenskem času pa nastopijo taka vremenska obdobja, da gost v Bohinju ne obstane; tudi če bi bil privezan, se utrga in gre. Menim tudi, da sta bohinijsko planšarstvo in turizem v tako tesni povezavi, da bi bilo škoda za oboje, če bi eden ali drugi opsel.

Bohinj brez njega menda ne bi bil Bohinj. Brez Ukca namreč. »Kajne, kako je lepo govoriti!« se je pohvalila mlada majerica z jersbasom pod roko in z avbo na glavi. Bohinjeci imajo radi njegov vedno nasmejan obraz, pa njegov smisel za humor, ki ga kot pravi ljudski pesnik posreduje največkrat v verzih. Malo kritike na račun paše v gozdovih, malo propagande za turizem, pa še malo šale zraven o »očarljivem« in »zape-

ljivem« Bohinju, kamor naj žene ne puščajo može same, zakaj

*ko so že mal' bolj spočiti
tačnejšo na sprehod hoditi,
kramljujejo s sosedomi
s prijaznimi besedami.
Ko pa vočer zapoje sova,*

postaneš lahko mlada vdova.

Preprosto, oslo hudomušno in včasih po goremsko roboto — in ljudje se smejejo. Kot da govori z njihovim jezikom, kot da bere njihove misli. Prišli so s planin in že od nekdaj je bil ta dan njihov praznik — praznik majerjev, in majerje. Navadno so imeli tedaj svoj likof, na katerem so jim gospodarji podelili nagrade, če er spročno prignali živino v dolino. T-priseditev je bila najprej v kraljevečki hiši, pozneje v gostilni, danes pa je to KRAVJI BAL, ki je še zmeraj njihov praznik, obenem pa je tudi pomembna turistična prireditve.

»Kdaj pa so nastale tele pesnice?« sem vprašal Franca Cvetka.

»Sinoči! Po vočeri sem se usedel in napisal.«

»Tudi tisto o prepovedi paše v gozdovih?«

»Seveda. No, s tem imamo pa sploh težave. Nekateri gozdarji, ki že po svoji navadi sovražijo krave, so to prepoved zgrabili z oboma rokama, ne zavedajo pa se, da bi bilo treba za tiste, ki so prizade- ti, prej urediti pašnike druge. O

Njegov trop je bil že pripravljen, da krene proti prireditvenemu prostoru. Pa sem mu vseeno postavil nekaj vprašanj.

»Letos smo živino odgnali na pašo 26. junija, in to najprej v Ukancu, kjer smo se zadržali pet tednov, nato više, v planino Blato, kjer je bila živina štirinajst dni,

planinskih kočah, ki imajo tri prostore: vežo, v kateri je ognjišče, omara za hrano in miza s stoli, desno je čevder za mleko, levo pa »hišca«, kjer so postelje in peč. V planinah Blato in Dedno polje pa imajo lesene staje, v katerih je spodaj živina, zgoraj pa so prostori za planšarje. Planinske kočje v

Krošnja z vsem, kar majer potrebuje v planini pod strmimi triglavskeimi vrhovi

potem pa še više, v planino Dedno polje, kjer smo ostali osem tednov. Nazaj grede smo spet ostali štirinajst dni v planini Blato. Tako se selimo iz nižjih pašnikov na više in iz teh v dolino, kakršne so pač vremenske prilike. V juniju je v Ukancu že lepo zeleno, na Dednem polju pa je še sneg. Razen mojega tropa pasajo na teh planinah še drugi, na primer Ukec, Cvetek in Marout iz Studorja itd. Letos smo se vrnili v Ukancu že 20. septembra in tu smo počakali, da na današnji prireditvi vidimo, kdo ima lepšo živino.

»Kaj pa imate v tej krošnji?« sem bil radoveden.

»Včasih smo takole nosili v planino vse, kar smo tam rabili, danes pa hrane ne nosimo več. Kaj pa je v krošnji, pa tako vidite: 'kout', da me ne zobe, 'šhtar' za mleko, 'kolč' za kuhanje žgančev, 'kore' za vodo, 'žfla', ponovca za žabvo' (zabelo), 'k'bau' (leseni 'kore'), 'marala', 'kobuk', 'svitak', da laže nosim, zraven pa mraška bit' še 'ružak', v njem pa steklenica z žganjem. Potem je treba imeti še palico za živino in pa 'okle'. Majerice pa morajo vzeti s seboj še 'pinjo', da delajo maslo.« V Ukancu, najnižji planini, spijo majerji in majerice v posebnih

Ukancu pa imajo za živino posebno postopja.

JESEN V BOHINJU je še posebno lepa. Toda v nedeljo vreme ni bilo prav nič jesensko, razen jutranje megle, ki se je dvigala nad jezerom. Bohinjski planšarji bodo živino še nekaj dni poslali v Ukancu, potem pa bo zapadel sneg — gostinci v Bohinju se ga boje, ker bo žičnica menda dograjena šele do prihoda jezezone. »Bo pa to bomba, kadar bo!« pravijo, »saj bo smučišče dolgo približno 6 km.« Za letošnje zimsko sezono pa pravijo, da slabo kaže. Menda zato borovničev biser v hotelu Jezero stane skoraj 90 dinarjev. In ko smo sedeli na zares lepo urejeni terasi in ko sem naročil to osvežujočo pijačo, sta se dva ob sosedni mizi spogledala in eden je rekel:

»Poglej ga, ta ima pa dovolj denarja, da pije brezalkoholne pijače!«

Kolona avtomobilov je hitela proti Bledu, sonce se je poslavljalo tam nekje nad Kemno, od Zlatoroga sem pa je bilo še vedno slišati poskočne viže Veselih planšarjev...

DOKUMENTI! DOKUMENTH! DOKUMENTI!
IVAN JAN 18

CANKARJEVCI

O tem so zvedeli tudi cankarjevci. V teh dneh se je tudi razvedlo, da Nemci iz okolice Brežic preseljujejo vse, kar je slovenskega. Poljanci so rekli: Tudi nam preti nekaj podobnega!

Zrak v tej dolini je bil vse bolj nasičen z uporom! V štabu Cankarjevega bataljona so rekli: »Se mi proslavimo to ceremonijo! Na žandarmerijo!«

Bataljon se je razlil vse od Gabrka do Fužin, požgal mostove na Trebiji, v Hotavljah, v Poljanah in na Visokem. Obstreljevali so policijo, v Poljanah pa vdrli v orožniško postajo.

To je bilo najimenitnejše. Partizanom so tedaj pomagali domači mladinci, ki jih je že prej pripravil Stane Zagar, mlajši, in Mira Tomšič. Stikali so za orožjem in za vsem ostalim, kar je primerno za vojskovanje ter se združevali. Taki so bili Ivan Subic, France Oman, Mirko Subic, Pavle Rus, Ive Subic, Jože Galičič in njihovi prijatelji, stari od 17 do 20 let. Prav z njihovo pomočjo je bila izvršena ta akcija.

Poljanska žandarmerija je bila prazna. Tudi tamošnji orožniki so šli v Kranj!

Ko so partizani z Bičkom na čelu vdrli v poslopje, se je na temnih stopnicah pojavila senca. Bila je neka ženska. Biček jo je ustavil s pripravljeno pištolo v rokah.

»Mamica, nikamor!«

Zdela se mu je sumljiva, a ženska je mirno in zadovoljno odgovorila v pojasnilo:

»Brez skrbi! Veste, samo luč vam bom prižgala. Saj vendar nič ne vidite!«

Bil je smeha vreden prizor.

Fantje so poleg raznih drobnarij, oblek in pisarniških potrebščin dobili tudi nekaj orožja. To je bilo najprivlačnejše. Kaj bi s papirjem! Orožje! Iz bližnjega trgovskega skladišča pa so odnesli in odpeljali okoli 2000 kilogramov žita in 600 kilogramov sladkorja, pripravljene za čebele. Zelo dragocene so bile tudi uniforme. Deset jih je bilo in ena celo oficirska! V postaji so razbili Hitlerjev kipec, slike, omare in sploh vse, kar je služilo žandarjem.

Med temi, ki so vdrli v žandarmerijo, je bil tudi Narigarjev Janez, tisti, ki je z domačega podstrešja obstrelil nemškega žandarja in ki so mu potem zažgali dom. Premetaval in razbijal je predmete, kot bi se nad njimi hotel znesti za prizadejano gorje! A kakor bi slutil, je še nekaj iskal. In tudi dobil: na omari je zagledal harmoniko! Svojo harmoniko! Planil je k njej in jo stisnil med svoje močne roke. Tovariši, ki niso vedeli, kako je s to rečjo, so ga čudno gledali, kot bi hoteli reči, če ne vidi nič pametnejšega!

A Janez je svojo ljubljeno harmoniko stiskal k sebi, se ji smejal kot cigan belemu kruhu in je ni spustil iz rok vse do taborišča, ki je bilo zgoraj pri Presečniku. Pa ne samo to: sedel je na visoko naložen voz, ki je vozil partizanom bogat plen. Sedel je, po godčevu prekižal noge drugo čez drugo in stegnil svoj glasni meh. Spet po tolikem času. Sicer ne po tolikem, komaj po tednu dni, toda dni, ki so bili prepojeni z usodnimi in naglo se vrstečimi dogodki! V zimsko noč so splavali veseli glasovi Janezove harmonike, kot bi hoteli povedati, da je zdaj ni sile, ki bi jo še kdaj iztrgala iz njegovih rok. Igral je narodne, domače vije. Neugnano in veselo je ubiral gumbce ter vlekel in vlekel, da ne bi pozabili, kdaj je Janez dobil nazaj svoj kratkočasen instrument!

To se je torej zgodilo prav tisti dan, ko so ob gaulenterjevem govoru pokopavali v Kranju v Rovtah pobite policiste!

Domači mladinci so te noči in prav z Narigarjevim Janezom odšli k partizanom. Sli so čez Hotavljje, mimo Skobria k Presečniku, kjer so se vključili v bataljon. Tam zgoraj je bil še sneg, spodaj v Poljanah še ne, oziroma je prvi že skopnel.

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

Na poti s planine do prireditvenega prostora so planšarji s svojimi tropi šli nekaj časa tudi po obali jezera, kjer se je živina odjezala.

»POL NA POL« na Smarjetni

Kot ljubitelja prirode me je ondan zanesla pot tudi na Smarjetno. Ta izletniški kraj pri Kranju zdaj dokončno urejujejo, kar jo že skrajni čas.

V tankokrajnem gostišču sem zaprosil za razglednice. Uslužbenka je dejala, da jih menda nimajo več, a našla potem le še zadnje tri. Te razglednice so me zelo razčarale: bile so izredno majhne in slabo izdelane, prav nič lepe. Kako z neokusnimi razglednicami prikazujejo ljudem

izredno lahko dostopno in priljubljeno turistično točko! Nato pa je sledilo še eno razočaranje: cena teh razglednic je bila nič manj kot 40 dinarjev. Ko sem uslužbenki dejal, da je to precej pretirano, mi je dejala: »Saj veste, tu gre vse nekako pol na pol.« Ne pa pustimo časa. Pri vsem tem bolj moti kvaliteta. A tako ni samo na Smarjetni. V mnogih naših krajih, ki imajo izredne prirodne pogoje za razvoj turizma imajo podobne razglednice in s tem podcenjujejo tisto, kar imajo. Takšna stvar prizadeva vsakogar, ki mu ni vseeno, kako se naši kraji ljudem prikazujejo. K. Makuc

NAŠ RAZGOVOR

Ob gradnji Partizanskega doma na Jelovici Kaj bo na Vodiški planini?

Koča na Vodiški planini na Jelovici zadnje dni hitro spominja svojo podobo. — Na spodnjem Okrajnega odbora Zveze borcev zdaj tam preurejajo in širijo prostore za Partizanski dom, ki ga nameravajo odpreti ob prihodnjem Dnevu borca — to je 4. julija 1962. V ta namen je objekt brezplačno odstopila Kmetijska zadruga »Jelovica« v Radovljici. Ob sodelovanju organizacij vojaških vojnih invalidov, Socialnega zavarovanja, ljudskih odborov in še posebej delovnih kolektivov, ki materialno podpirajo to akcijo, dela hitro napredujejo in pred dnevi so že postavljeni smrečico na novi del stavbe. Celotni stroški adaptacije in ureditve okolja bodo znašali približno 25 milijonov din.

V domu pa bo poleg drugih prostorov tudi 50 ležišč, kar pomeni, da se bo Jelovica začela uveljavljati kot turistično področje. Kolektiv Gozdnega gospodarstva Bled pa je naredil nekaj kilometrov ceste, tako da je zdaj možen dostop z vozili.

Ondan, prav ko so delavci pokrivali novi del stavbe, so si ta kraj ogledali tudi razni strokovnjaki in člani Okrajnega odbora ZB. Ob tej priložnosti smo hoteli od predsednika gradbenega odbora Ivana Bortonceja zvedeti, kaj meni o Partizanskem domu.

»Kaj je narekovalo gradnjo takega objekta?«

»Številni borci so zelo šibkega zdravja in živčno dokaj razvrnani, zato se morajo zdraviti. Tu v teh gozdovih, na višini 1135 metrov nad morjem, pa je zelo ugodno za taka zdravljenja.«

»Zakaj ste izbrali prav Vodiško planino?«

»Ker je najbližja naseljem. Do Kroke je uro hoda. Hkrati pa je dostopna z vozili, ima ugodno lego za mirno počitek in pozimje za zimski šport. Razen tega je tudi lep razgled in zadosti vode: tega pa drugje po Jelovici ni.«

Okolica Vodiške planine je polna spominov na zgodovinske dogodke iz naše revolucije. Politični voditelj in revolucionar Stane Zagar je v desetletju pred NOB organiziral na tem področju vrsto političnih konferenc in posvetovanj za jeseniško in kranj-

ske okrožje. Tako je bila tam blizu leta 1936 partijska konferenca za jeseniško in za tem še za kranjsko okrožje. Pod Gradišcem je bila 1940. leta konferenca, na kateri je bil tudi tovariš Boris Kraigher. Na kraju, ki leži četr ure hoda od kočje, je bil 17. julija 1941 sprejet sklep o oboroženi vsaji. Na Gradišču — kjer je bila 29. julija 1941 zapriščena Jelovska četa, in na Pogrošarjevi plani, kjer je bil 5. avgusta 1941 ustanovljen Cankarjev bataljon, so že postavljena spominska obeležja. Take in podobne so tudi zgodovinske zanimivosti Vodiške planine, kar seveda daje določeno prednost za

ureditev Partizanskega doma v tem kraju.

In še o dostopu. Kmetijska zadruga v Radovljici je že zgradila približno 8 km ceste od Zgodovinske ravnice pod Taležem. Treba je le še približno 2 km ceste naprej in odprta bo nova krajša cesta iz Lanovega do Vodiške planine oziroma do Partizanskega doma. Sicer pa je iz Kroke komaj uro hoda in za ljubitelje narave in nosenih težav.

Tako je v glavnem povedal tovariš Bortoncej, ki se zelo zavzema za zdravljenje bivših borcev in skrbi za ureditev prvega takega objekta v našem okraju. K. Makuc

Adaptacija Partizanskega doma na Vodiški planini